

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PONIEC NA LATA 2015-2025

**GMINA PONIEC
POWIAT GOSTYŃSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA PONIEC
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA KWAŚNIEWSKA

Poniec 2015

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Diagnoza strategiczna Gminy Poniec	5
1. Ogólna charakterystyka Gminy Poniec	5
2. Sytuacja demograficzna Gminy Poniec	7
3. Gospodarka	13
3.1. Rolnictwo.....	13
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	15
3.3. Turystyka.....	19
3.4. Rynek pracy i bezrobocie	22
4 Usługi publiczne na terenie Gminy Poniec.....	24
4.1 Usługi społeczne.....	24
3.4.1. Oświata i nauka.....	24
3.4.2. Ochrona zdrowia.....	28
3.4.3. Sport i rekreacja.....	28
3.4.4. Kultura	31
3.4.5. Pomoc społeczna	32
3.4.6. Bezpieczeństwo publiczne	33
4.2. Usługi komunalne	34
4.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne	34
4.2.2. Zaopatrzenie w energię	36
4.2.3. Infrastruktura komunikacyjna	38
4.2.4. Gospodarka odpadami.....	39
4.2.5. Mieszkalnictwo	41
5. Analiza budżetu Gminy Poniec w latach 2009-2014.....	44
5.1. Dochody Budżetu Gminy Poniec.....	44
5.2. Wydatki budżetu Gminy Poniec.....	48
5.3. Wynik budżetów Gminy Poniec w latach 2009-2014	52
5.4. Polityka inwestycyjna Gminy.....	53
6. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Poniec oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej.....	56
7. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT	57
III. Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025.....	63
1. Misja Gminy Poniec.....	63
2. Wartości kluczowe.....	63

3. Wizja rozwoju Gminy Poniec	64
4. Interesariusze Strategii.....	64
5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy	65
6. Cele strategiczne i operacyjne	73
7. Monitorowanie i wdrażanie strategii	84
IV. Spis tabel.....	88
V. Spis rysunków.....	89
VI. Spis wykresów	89

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Poniec. Implikuje one przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd Gminy. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak i również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Poniec,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Poniec w kontekście głównych kierunków jej rozwoju tj. **mieszkalnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki**, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Poniec jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Poniec do 2025 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja, rozwój, wartości kluczowe, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Poniec* przyjęto na dziesięć lat (2015-2025). Należy podkreślić, że Strategia dla Gminy Poniec została sformułowana w ścisłej korelacji z aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

II. Diagnoza strategiczna Gminy Poniec

1. Ogólna charakterystyka Gminy Poniec

Poniec to gmina miejsko - wiejska położona w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie gostyńskim. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego znajduje się w całości na obszarze Wysoczyzny Leszczyńskiej, mezoregionu usytuowanego pomiędzy Pojezierzem Leszczyńskim a dolinami Odry i Baryczy. Obszar Gminy przecina dolina Rowu Polskiego o szerokości około 1-2 km

Rysunek 1. Gmina Poniec w powiecie gostyńskim i na tle województwa wielkopolskiego

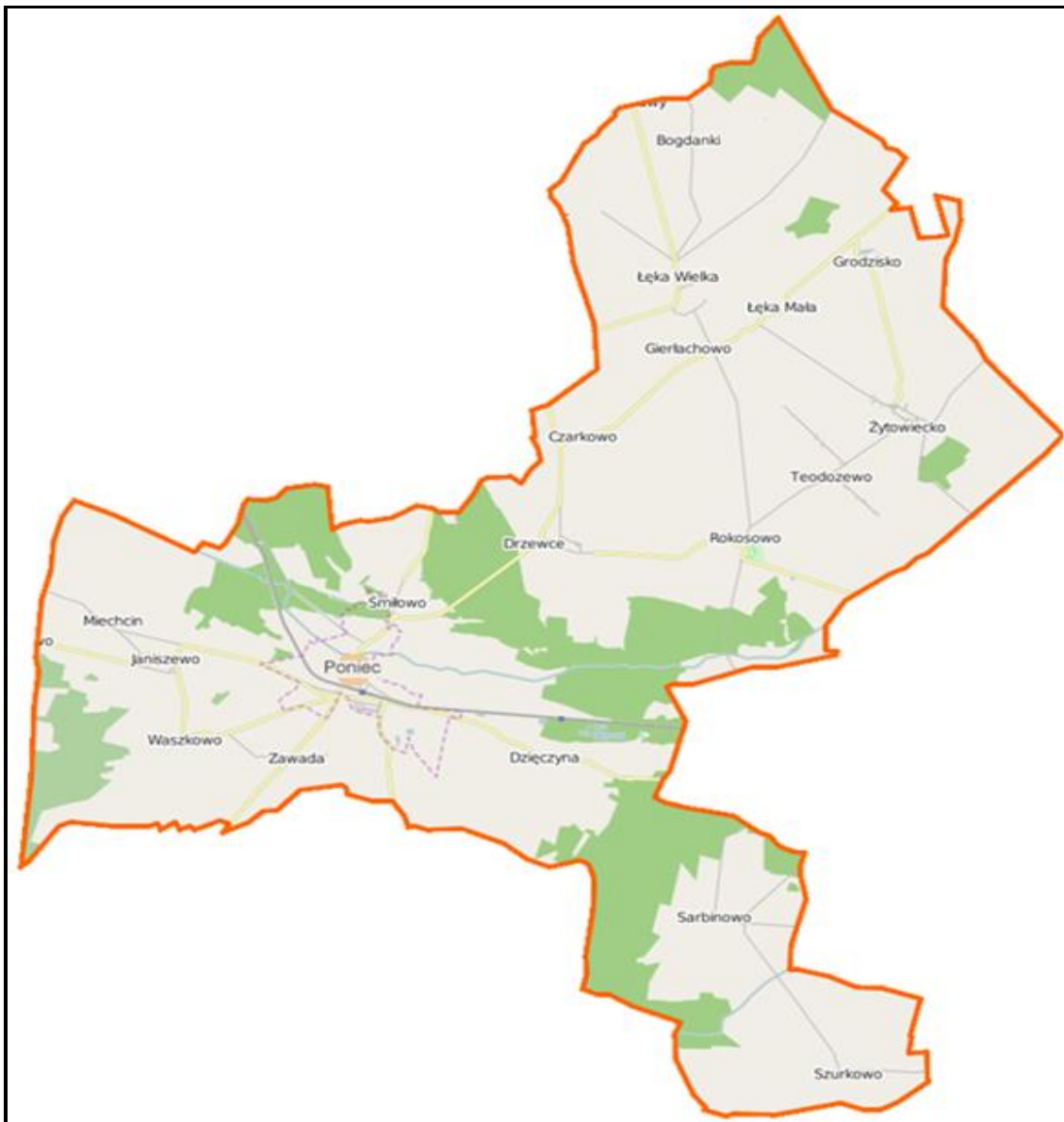

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Poniec graniczy z następującymi gminami:

- od południa z Gminą Bojanowo i Miejska Górka,
- od północy z Gminą Gostyń i Krzemieniewo,
- od wschodu z Gminą Krobia,
- od zachodu z Gminą Rydzyna.

Rysunek 2. Mapa Gminy Poniec

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Gmina Poniec zajmuje powierzchnię 132,3 km², co stanowi 16,33% powierzchni powiatu gostyńskiego. Miasto i Gmina Poniec administracyjnie dzieli się na miasto Poniec i 19 wsi sołeckich: Bogdanki, Bączylas, Czarkowo, Drzewce, Dzięczyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Łęka Wielka, Miechcin, Rokosowo, Sarbinowo, Szurkowo, Śmiłowo, Teodozowo, Waszkowo, Wydawy, Zawada i Żytowiecko.

Przez Gminę nie przebiegają drogi krajowe ani wojewódzkie. W mieście Poniec krzyżuje się kilka dróg powiatowych, które mają połączenia z drogami krajowymi relacji Leszno – Gostyń, Leszno – Rawicz, Gostyń – Rawicz. Przez Gminę przebiega też linia kolejowa relacji Łódź Kaliska – Tuplice (Leszno – Krotoszyn) ze stacjami na terenie Gminy: w Poniecu i Dzięczynie.

2. Sytuacja demograficzna Gminy Poniec

Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2014 roku Gminę Poniec zamieszkiwało 7 890 osób. Pod względem płci, niewielką przewagę stanowiły kobiety - 50,6% na koniec 2014 roku. Porównując rok 2009 z 2014 należy stwierdzić, że ogólna liczba mieszkańców Gminy zwiększyła się o 42 osoby, czyli o 0,5%.

Na terenie Miasta Poniec liczba ludności ulegała wahaniom, jednak na koniec 2014 roku była wyższa o 0,8% w stosunku do roku 2009. Liczba ludności na terenach wiejskich również wzrosła i ostatecznie w roku 2014 była o 0,4% większa niż w 2009 roku.

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Poniec

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci							
ogółem	osoba	7 848	7 944	7 963	7 936	7 937	7 890
mężczyźni	osoba	3 832	3 908	3 927	3 914	3 915	3 895
<i>mężczyźni %</i>	%	48,8%	49,2%	49,3%	49,3%	49,3%	49,4%
kobiety	osoba	4 016	4 036	4 036	4 022	4 022	3 995
<i>kobiety %</i>	%	51,2%	50,8%	50,7%	50,7%	50,7%	50,6%
w mieście							
ogółem	osoba	2 849	2 893	2 896	2 900	2 910	2 873
mężczyźni	osoba	1 376	1 385	1 387	1 385	1 386	1 373
<i>mężczyźni %</i>	%	48,3%	47,9%	47,9%	47,8%	47,6%	47,8%
kobiety	osoba	1 473	1 508	1 509	1 515	1 524	1 500
<i>kobiety %</i>	%	51,7%	52,1%	52,1%	52,2%	52,4%	52,2%
na wsi							
ogółem	osoba	4 999	5 051	5 067	5 036	5 027	5 017
mężczyźni	osoba	2 456	2 523	2 540	2 529	2 529	2 522
<i>mężczyźni %</i>	%	49,1%	50,0%	50,1%	50,2%	50,3%	50,3%
kobiety	osoba	2 543	2 528	2 527	2 507	2 498	2 495
<i>kobiety %</i>	%	50,9%	50,0%	49,9%	49,8%	49,7%	49,7%
Przyrost naturalny							
ogółem	-	35	33	17	30	-12	10
mężczyźni	-	5	4	22	6	-11	6
kobiety	-	30	29	-5	24	-1	4

Migracje na pobyt stały gminne							
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowania ogółem	osoba	52	107	95	90	93	82
zameldowania z miast	osoba	21	45	34	20	31	27
zameldowania ze wsi	osoba	31	62	61	69	62	55
zameldowania z zagranicy	osoba	0	0	0	1	0	0
wymeldowania ogółem	osoba	102	106	93	102	106	134
wymeldowania do miast	osoba	45	38	35	58	60	70
wymeldowania na wieś	osoba	57	66	56	43	46	64
wymeldowania za granicę	osoba	0	2	2	1	0	0
saldo migracji	osoba	-50	1	2	-12	-13	-52

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny na terenie Gminy Poniec w analizowanym okresie ulegał wahaniom (Tabela 1). Wartość przyrostu w większości analizowanych lat utrzymywała wartości dodatnie, co oznacza przewagę urodzeń żywych nad zgonami. Jedynie w 2013 roku przyrost naturalny kształtował się poniżej zera.

Mniej korzystnie kształtowało się **saldo migracji**. W latach 2009, 2012, 2013 oraz 2014 saldo przyjęło wartości ujemne, co jest ważnym sygnałem i ma negatywny wpływ na prognozy dotyczące liczby ludności. Ujemne wartości salda wskazują na przewagę liczby osób opuszczających teren Gminy, nad liczbą osób do niej napływających. Saldo migracji na koniec 2014 roku wyniosło -52.

Zmienny przyrost naturalny (odnotowano zarówno wartości dodatnie, jak i ujemne), który nie rekompensuje ujemnego salda migracji, może wpłynąć negatywnie na spadek liczby mieszkańców Gminy Poniec w kolejnych latach. Potwierdzeniem tego jest dokonana prognoza liczby ludności Gminy Poniec do 2025 roku na podstawie danych o liczbie ludności na terenie Gminy Poniec w latach 2009 – 2014, a także na podstawie prognozy liczby ludności na obszarach wiejskich podregionu wielkopolskiego – powiat gostyński, opracowanej przez GUS. Zgodnie z prognozą, liczba mieszkańców Gminy Poniec do roku 2025 będzie spadać.

Tabela 2. Prognoza liczby ludności Gminy Poniec w latach 2015 - 2025

Lata	Liczba ludności			wzrost / spadek liczby ludności
	Ogółem	na wsi	w mieście	
2015	7 884	5 020	2 864	-6
2016	7 876	5 022	2 854	-8
2017	7 867	5 024	2 843	-9
2018	7 858	5 025	2 833	-9
2019	7 847	5 025	2 822	-10
2020	7 836	5 026	2 811	-11
2021	7 823	5 025	2 799	-13
2022	7 809	5 023	2 786	-14
2023	7 794	5 021	2 773	-16
2024	7 776	5 017	2 759	-17
2025	7 757	5 012	2 745	-19

Źródło: Opracowanie własne

Efektom spadku liczby mieszkańców Gminy Poniec będzie przede wszystkim spadek dynamiki jej rozwoju poprzez:

- stagnację w rozwoju mieszkalnictwa – brak napływu nowych mieszkańców będzie miał wpływ na stagnację w rozwoju nowego budownictwa mieszkaniowego, a także wyposażenie terenów mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno-kanalizacyjną i drogową) oraz społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w szkołach i przedszkolach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- stagnację w rozwoju przedsiębiorczości – brak nowych mieszkańców spowoduje spadek zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zmniejszy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Poniec.

W konsekwencji, spadek liczby ludności wpłynie bezpośrednio na spadek dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych).

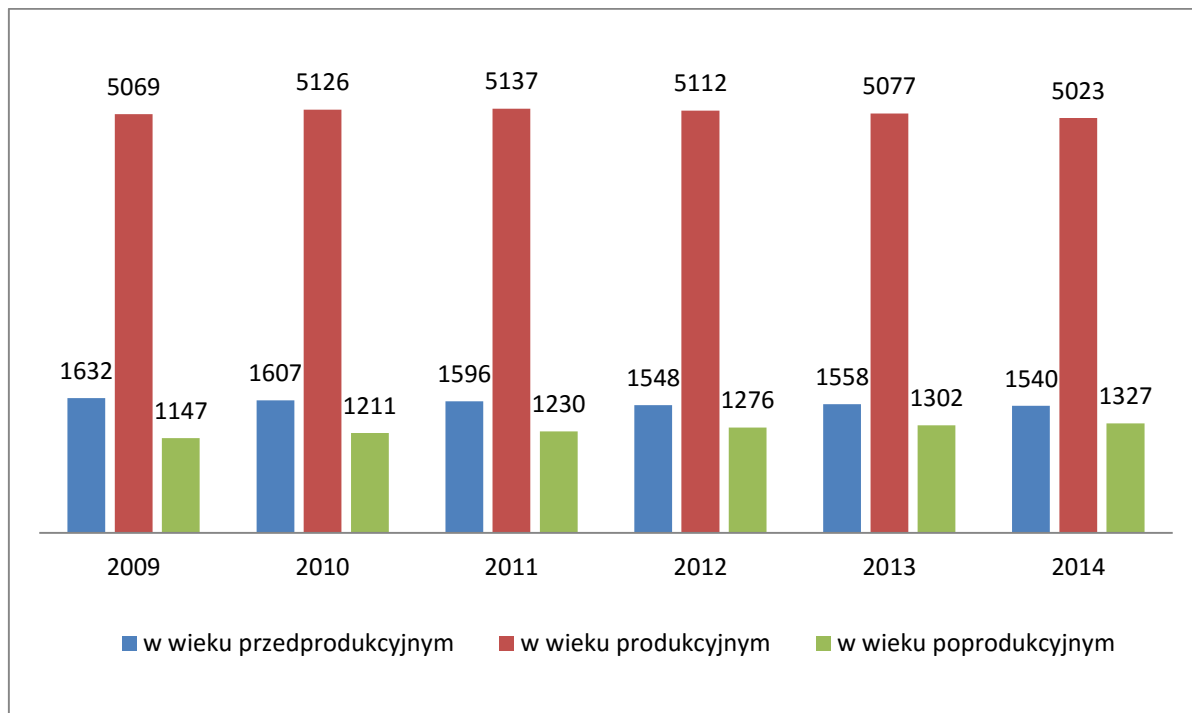
Wykres 1 przedstawia, jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2009 - 2014 na terenie Gminy Poniec.

Na terenie Gminy Poniec w analizowanym okresie można zauważyć iż:

- liczba ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni analizowanych lat stopniowo rosła, aż do roku 2012 kiedy nastąpił spadek, ostatecznie na koniec 2014 roku wyniosła 5 023 osoby;

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje co oznacza, że rodzi się coraz mniej dzieci;
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrastała, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec w latach 2009-2014

Źródło: Dane GUS

Analiza ludności Gminy Poniec w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,
- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz

rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej. Należy wskazać, że już w chwili obecnej istotnym problemem na terenie Gminy Poniec jest brak oferty całodobowej opieki dla osób starszych, które wymagają pomocy.

Szczegółowy podział ludności Gminy Poniec wg wieku w 2014 roku przedstawia poniższa tabela. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30-34 lata. Duży był też udział osób w wieku 25-29 lata oraz 20-24 lat.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Poniec w 2014 roku

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
0-4	454	230	224
5-9	444	219	225
10-14	400	212	188
15-19	422	220	202
20-24	629	282	347
25-29	654	344	310
30-34	659	336	323
35-39	570	309	261
40-44	509	260	249
45-49	489	250	239
50-54	548	287	261
55-59	528	274	254
60-64	501	257	244
65-69	372	178	194
70-74	197	62	135
75-79	227	84	143
80-84	174	58	116
85 i więcej	113	33	80

Źródło: Dane GUS

Największą jednostką osadniczą Gminy jest Poniec, liczący 2 949 mieszkańców, który pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i charakteryzuje się największym stopniem urbanizacji (Tabela 4). Najmniejszym sołectwem jest natomiast sołectwo Wydawy, liczące 83 mieszkańców.

Tabela 4. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.)

Sołectwo/dzielnica	Liczba ludności (w tym na pobyt czasowy)	Liczba budynków mieszkalnych w sołectwie/dzielnicy
Bączylas	142	20
Bogdanki	166	21
Czarkowo + Franciszkowo	202	34
Drzewce	359	49
Dzięczyna + Dzięczynka	386	72
Grodzisko + Maciejewo	195	18
Janiszewo	251	34
Łęka Mała	194	39
Łęka Wielka + Kopanie	706	75
Miechcin	97	22
Rokosowo	385	62
Sarbinowo + Włostki	258	31
Szurkowo	333	60
Śmiłowo	494	111
Teodozowo	153	26
Waszkowo	169	24
Wydawy	83	7
Zawada	115	17
Żytowiecko	431	64
Poniec	2 949	634

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Gmina Poniec jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne stanowią tutaj aż 74% powierzchni. Na obszarze Gminy prowadzona jest zróżnicowana działalność rolnicza, w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych.

Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Poniec

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2014r.
użytki rolne	ha	9 778
grunty orne	ha	8 351
sady	ha	30
łąki	ha	1 175
Pastwiska	ha	220
las i grunty leśne	ha	2 479
pozostałe (drogi, wody, nieużytki, koleje, tereny zabudowane)	ha	3 417
razem	ha	13 193
Powierzchnia gminy ogółem	km²	131,93

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Biorąc pod uwagę strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Poniec, największy udział stanowią użytki rolne – 9 778 ha, natomiast lasy i grunty leśne zajmują 2 479 ha. W użytkach rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne - 8 351 ha, a najmniejszą sady –30 ha.

Średni wskaźnik bonitacji rzeźby terenu w 10-punktowej skali wynosi 9,3 punktu. Warunki wodne dla celów produkcji rolnej są korzystne. Struktura jakościowa gruntów ornych jest dobra, a około 68% gruntów ornych zalicza się do IIIa - IVa klasy bonitacji. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przydatności przestrzeni produkcyjnej jest dobry (81,1ha 100 punktów). Rolnictwo Gminy Poniec charakteryzuje się wysoką efektywnością produkcyjną i zajmuje czołowe miejsca zarówno w Wielkopolsce, jak i w kraju.

Źródło: <http://www.poniec.pl>

Na terenie Gminy działa 479 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz jedna Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna. Swoją działalność rolniczą prowadzą również dwie spółki cywilne oraz dwie spółki z o.o.

Na koniec 2014 na terenie Gminy Poniec funkcjonowało łącznie 1 198 gospodarstw rolnych. Wśród nich największy udział stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha łącznie – 45,3%. Udział gospodarstw o powierzchni 10 ha i więcej wyniósł około 19,6%.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Poniec

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Stan na dzień 31.12.2014r.
do 1 ha łącznie	Szt.	543
1 – 5 ha	Szt.	266
5 – 10 ha	Szt.	154
10 ha i więcej	Szt.	235

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku, największa powierzchnia gruntów rolnych przeznaczona była pod zasiew zbóż (przede wszystkim pod zasiew pszenicy ozimej i pszenżyta ozimego) oraz upraw przemysłowych.

Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Poniec w 2010 roku

Wyszczególnienie	jednostka miary	2010
ogółem	ha	6 373,01
zboża razem	ha	4 425,90
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	4 060,86
pszenica ozima	ha	999,69
pszenica jara	ha	55,72
żyto	ha	353,45
jęczmień ozimy	ha	683,47
jęczmień jary	ha	479,55
owies	ha	83,17
pszenżyto ozime	ha	965,63
pszenżyto jare	ha	30,11
mieszanki zbożowe ozime	ha	82,22
mieszanki zbożowe jare	ha	327,85
kukurydza na ziarno	ha	351,43
ziemniaki	ha	51,82
uprawy przemysłowe	ha	1 012,82
buraki cukrowe	ha	521,05
rzepak i rzepik razem	ha	491,77
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	1,55
warzywa gruntowe	ha	197,65

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

Najwięcej gospodarstw rolnych hoduje trzodę chlewną (345 gospodarstw) i drób (301 gospodarstw rolnych). Natomiast pod względem liczby zwierząt gospodarskich sytuacja wygląda podobnie - zdecydowaną przewagę w hodowli wykazuje trzoda chlewna razem – 29 127 sztuk, a następnie drób ogółem – 7 400 sztuk.

Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Poniec w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw [szt.]	Liczba zwierząt gospodarskich [szt.]
bydło razem	233	6 363
bydło krowy	178	2 349
trzoda chlewna razem	345	29 127
trzoda chlewna lochy	306	2 141
konie	22	118
drób ogółem razem	301	7 400
drób ogółem drób kurzy	299	6 598

Źródło: Dane GUS (*Powszechny Spis Rolny z 2010 roku*)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Tereny Gminy Poniec to nie tylko tereny rolnicze. Na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego obecnie działa ponad sześćset podmiotów. Według danych GUS, na koniec 2014 r. na terenie Gminy Poniec działało 621 podmiotów gospodarczych, z czego 18 w sektorze publicznym, natomiast 603 w sektorze prywatnym.

W badanym okresie liczba podmiotów gospodarki ogółem na terenie Gminy Poniec wykazała trend rosnący - w 2014 roku, w porównaniu do roku 2009 liczba podmiotów wzrosła o 53 (tj. o 9,3%). Wśród podmiotów sektora prywatnego, największy udział stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2014 roku stanowiły one 97,1% podmiotów w sektorze prywatnym.

Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Poniec w latach 2009 – 2014

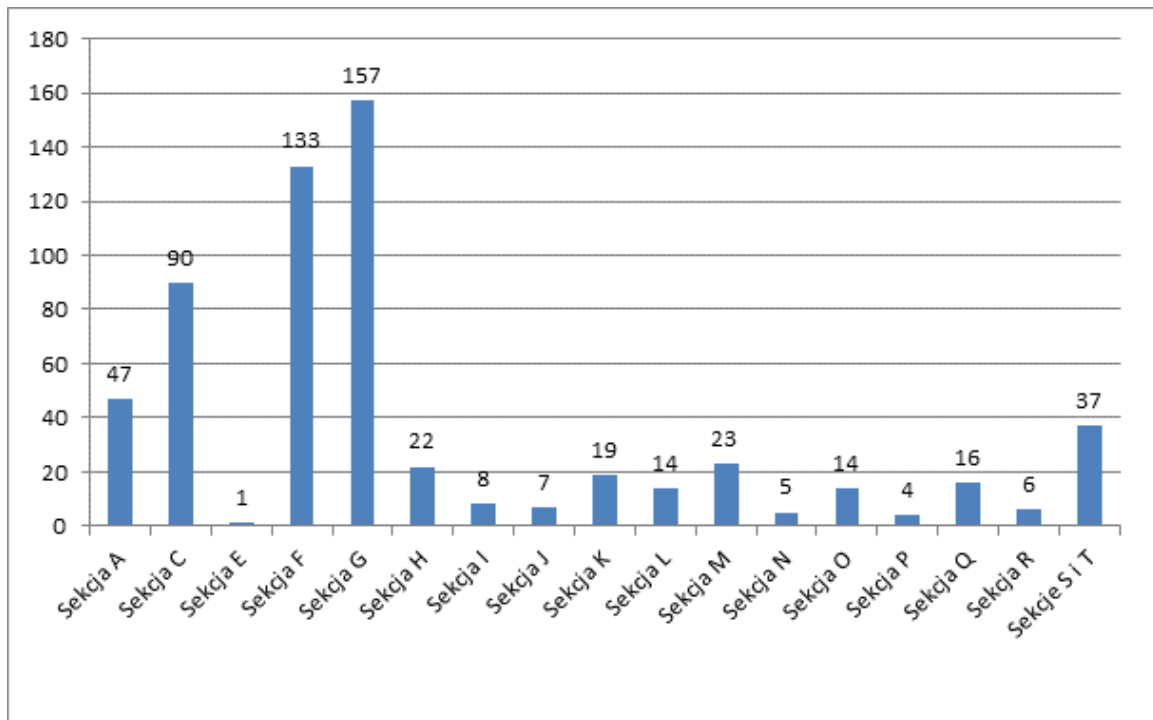
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	568	602	592	617	625	621
Sektor publiczny						
sektor publiczny - ogółem	17	18	18	18	18	18
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	14	14	14	14	14
Sektor prywatny						
sektor prywatny - ogółem	551	584	574	599	607	603
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	458	487	477	502	509	503
sektor prywatny - spółki handlowe	17	19	20	20	20	23
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	2	1	1	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	5	5	4	5	5	5
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	28	28	28	29	30

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z wykresem 2, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Poniec koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie, przetwórstwie przemysłowym.

Wykres 2. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Poniec w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
C	Przetwórstwo przemysłowe
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S i T	Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Do największych/kluczowych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Poniec należy zaliczyć:

- Huta Szkła "Gloss";
- Woldrew Spółka z o.o. - producent wysokiej jakości parkietów i mozaik parkietowych;
- Zakłady Mięsne "Mróz";
- "MIXT" sp. z o. o. w Poniecu;
- Zakład Stolarski "Sp. J. Paweł Sierakowski, Krzysztof Sierakowski;
- "Akord" Spółka Jawna Wytwórnia Super koncentratów i Pasz w Poniecu;
- Phu Intermax Exsport- Import;
- "Arwak" Zakład Stolarski Arkadiusz Nowa
- ZPHU "Kuropka" Piotr Kuropka Sprzedaż - serwis opon;
- Hądzlik L, Lipowczyk M. Gospodarstwo Rolne S.C.;
- Gospodarstwo Rolne "Rola" – Rokosowo- Przemysław Koncewicz.

Gmina Poniec dysponuje atrakcyjnymi terenami pod rozwój działalności gospodarczej. Na terenie Gminy została utworzona poniecka strefa inwestycyjna. Oferta obejmuje tereny o łącznej powierzchni 8,04 ha (jest to 6 nieruchomości o pow. od 0.3700 ha do 4.400 ha), przeznaczone pod zabudowę produkcyjną, a także magazyny, stacje benzynowe oraz pozostałe usługi. Oferowane nieruchomości niezabudowane są objęte aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego. Nieruchomości zlokalizowane są w miejscowości Poniec, w rejonie ulicy Rydzyńskiej. Obszary przyległe są do dróg powiatowych, które prowadzą do Rydzyna (odległość 8 km, droga w całości zmodernizowana) i miejscowości Bojanowo (odległość 6 km) w której łączą się z drogą krajową nr 5. Właścicielem nieruchomości jest Gmina Poniec, natomiast użytkowany teren obecnie jest używany rolniczo (gruntu o klasie V i VI). Odległość do mediów wynosi około 200 m (energia elektryczna, woda), natomiast w przypadku pojawienia się inwestora zainteresowanego kupnem nieruchomości, Gmina Poniec deklaruje wykonanie przyłącza do kanalizacji sanitarnej.

Gmina oferuje również wakacje podatkowe dla inwestorów, czyli pomoc obejmującą okres:

- jednego roku od powstania obowiązku podatkowego dotyczącego inwestycji gospodarczej na przedmiotowym terenie w przypadku zatrudnienia od 1 do 5 osób,
- dwóch lat od powstania obowiązku podatkowego dotyczącego inwestycji gospodarczej na przedmiotowym terenie w przypadku zatrudnienia od 6 do 10 osób,
- trzech lat od powstania obowiązku podatkowego dotyczącego inwestycji gospodarczej na przedmiotowym terenie w przypadku zatrudnienia od 11 do 20 osób,
- pięciu lat od powstania obowiązku podatkowego dotyczącego inwestycji gospodarczej na przedmiotowym terenie w przypadku zatrudnienia powyżej 21 osób.

Podsumowując należy wskazać, że dogodna lokalizacja, wielofunkcyjność przeznaczenia terenu, dostępność miejscowej kadry pracowniczej oraz przychylność władz samorządowych stanowią niewątpliwie atuty oferowanego terenu.

Źródło: <http://poniec.pl>

3.3. Turystyka

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Gmina Poniec położona jest w całości na obszarze Wysoczyzny Leszczyńskiej, mezoregionu usytuowanego pomiędzy Pojezierzem Leszczyńskim, a dolinami Odry i Baryczy. Obszar Gminy przecina dolina Rowu Polskiego.

Na terenie Gminy nie zlokalizowano większych form ochrony przyrody takich jak: rezerваты, parki krajobrazowe i narodowe, obszary chronionego krajobrazu, czy też obszary Natura 2000.

Przez teren Gminy przebiegają natomiast szlaki turystyczne. Zostały wytyczone w taki sposób, aby poruszający się po nich turyści, mogli zobaczyć jak najwięcej ciekawych miejsc oraz zabytków.

Będąc w Gminie Poniec warto zobaczyć:

- zamek w Rokosowie;
- dwór w Waszkowie;
- ruiny dworu obronnego w Czarkowie;
- zespół dworski i folwarczny w Wydawach;
- zespół dworski w Drzewcach;
- zespół kościoła pw. św. Stanisława w Żytowiecku;
- zespół kościoła pw. Narodzenia NMP;
- ratusz w Poniecu.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2007-2014

Szlaki turystyczne

Szlaki turystyczne (rowerowe i piesze) umożliwiają poznawanie miejsc interesujących pod względem przyrodniczym i historycznym oraz zapewniają aktywny wypoczynek.

Szlaki turystyczne na terenie Gminy Poniec:

➤ szlaki rowerowe:

Ziemiański Szlak Rowerowy z Poznania do Rawicza przez Gminę Poniec przebiega trasą od Rydzyny przez Miechcin – Poniec w kierunku Sowin do Rawicza. Szlak jest bardzo dobrze oznakowany tabliczkami.

Ponadto z inicjatywy Gminy wyznaczono następujące trasy rowerowe i piesze (nieoznakowane):

➤ szlaki rowerowe:

- „Szlak Czartoryskich”: Poniec – Dzieżyna – Karzec – Sarbinowo – Karzec – Rokosowo – Drzewce – Śmiłowo – Poniec,
- „Szlak Mickiewicza”: Poniec – Śmiłowo – Lubonia – Oprówko Oporowo – Łęka Wielka – Łęka Mała – Czarkowo – Drzewce – Śmiłowo – Poniec,
- „Szlak Powstańców Wielkopolskich”: Poniec – Miechcin – Janiszewo – Waszkowo – Zawada – Gościejewice – Wydartowo – Sowiny – Poniec.

➤ szlaki piesze:

- Czarny: Gostyń – Czachorowo – Żytowiecko – Pudliszki,
- Niebieski: Czempin – Racot – Wonieść – Osieczna – Pawłowice – Poniec – Zawada – Rawicz – Jutrosin – Kobylin,
- Zielony im. A. Mickiewicza: Leszno Pawłowice – Oporowo – Czarkowo – Drzewce – Rokosowo – Krobia – Smolice.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2007-2014

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie Gminy Poniec występują następujące drzewa pomnikowe:

- Dwie brzozy brodawkowate o obwodach 175 cm i 160 cm, wysokości 16 m, w parku w Rokosowie;
- Platan klonolistny o obwodzie 330 cm, wysokości 17 m, w parku w Rokosowie;
- Lipa drobnolistna o obwodzie 330 cm, wysokości 18 m, w parku w Rokosowie;
- Topola kanadyjska o obwodzie 530 cm, wysokości 26 m, w parku w Rokosowie;
- Jesion wyniosły o obwodzie 340 cm, wysokości 16 m, w parku w Rokosowie.
- Dąb szypułkowy o obwodzie 410 cm, wysokości 20 m, w parku w Rokosowie;
- Dąb w Sarbinowie o obwodzie pnia 730 cm i wieku około 350 lat, rosnący w miejscowości Sarbinowo.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

WALORY KULTUROWE

Podróżując po terenie Gminy Poniec oprócz malowniczych widoków można napotkać obiekty zabytkowe.

Do najważniejszych zabytków Gminy Poniec, należą:

- Zespół kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Poniecu – kościół murowany; I poł. XV wieku, przebudowany w 1786 r;
- Zespół dawnego kościoła protestanckiego w Poniecu – obecnie kościół rzymskokatolicki pw. Chrystusa Króla, neogotycki, murowany 1864 r;
- Ratusz w Poniecu – murowany 1843 r. Budowę rozpoczęto 6 września 1842 roku, a ratusz został oddany do użytku 15 października 1843 roku. Na ratuszowej wieży umieszczono zegar przeniesiony z wieży kościoła rzymskokatolickiego, a w 1875 roku zlecono jednemu z głogowskich zegarmistrzów budowę nowego zegara na potrzeby ponieckiego ratusza;
- Zabytkowa waga miejska z 1777 roku z kamiennymi odważnikami (wejście do Ratusza);
- Zespół dawnego szpitala Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Poniecu, obiekt został zrewitalizowany i obecnie znajdują się tam Przedszkole Samorządowe (projekt został zrealizowany w ramach inicjatywy Jessica);
- Pałac w Łęce Wielkiej zbudowany w 1870r. przez Leona Mielżyńskiego w stylu angielskiego gotyku;
- Pałac w Rokosowie zbudowany wg planów architekta Fryderyka Augusta Stullera, w stylu gotyku romantycznego. Budowę ukończono w 1847r;
- Dworek i park w Drzewcach zbudowany ok. 1860r. na starych XIII wiecznych fundamentach. Przebudowany i rozbudowany w końcu XIX i początkach XX wieku. Dekoracja sztukatorska neoklasycystyczna. Park krajobrazowy z XIX w;
- Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa w Żytowiecku zbudowany w II poł. XVIII wieku;

Źródło: <http://www.poniec.pl>

Jednym z najważniejszych wydarzeń w dziejach Ponieca, była bitwa pod Poniecem w 1704 r. Bitwa była fragmentem kampanii jesiennej króla szwedzkiego Karola XII. Jego wojska ścigały wojska saskie pod dowództwem generała Schulenburga aż spod Warszawy. Trasa pościgu wojsk szwedzkich za saskimi prowadziła przez Kalisz, Raszków, Kobylin, Jutrosin oraz Krobię. W późnych godzinach popołudniowych 8 listopada Sasi, którzy właśnie minęli Poniec, zauważyli zbliżającą się pogoń szwedzką. Generał Schulenburg zdając sobie sprawę, że nie ujdzie pogoni zdecydował się na bitwę, którą wygrał. Schulenburg po odparciu pościgu szwedzkiego mógł przejść bezpiecznie pobliską granicę ze Śląskiem i udać

się w kierunku Góry. Jednak Wielkopolska, w tym i Poniec, na pewien czas znalazła się w rękach Szwedów. Wraz z nimi powrócił do swego pałacu w Rydzynie król polski Stanisław Leszczyński.

Źródło: <http://www.poniec.pl/>

Dla podniesienia standardów turystycznych wymagana jest rozbudowa bazy noclegowej i rozwój urządzeń rekreacyjno - sportowych. Szczególnego znaczenia nabiera realizacja urządzeń sportowych oraz wprowadzenia takich form wypoczynku, które umożliwiłyby wydłużenie sezonu turystycznego. Ważną kwestią jest także rozbudowa tras rowerowych, które przyciągną na teren Gminy miłośników rekreacyjnej jazdy na rowerze. Znacznego rozmachu powinna nabrać w skali Gminy agroturystyka oparta o elementy przyrodniczo - krajobrazowe i kulturowe Gminy.

W oparciu o w/w elementy przyrodniczo - krajobrazowe i kulturowe, w Gminie można rozwinąć następujące formy turystyki, które powinny przyczynić się do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej jako wspomagającej rozwój Gminy:

- agroturystyka – ukształtowanie terenu, warunki przyrodnicze, obiekty dziedzictwa kulturowego są wyraźnymi przesłankami dla wspomagania lokalnych inicjatyw sołectw w zakresie agroturystyki. W tej kwestii konieczne jest opracowanie spójnego programu rozwoju turystyki w połączeniu z planem odnowy wsi;
- turystyka krajoznawcza – związana z poznawaniem poszczególnych zakątków kraju.

Warunkiem rozwoju turystyki w skali całej Gminy jest wykorzystanie istniejącej bazy oraz stworzenie niezbędnych elementów zagospodarowania turystycznego. Istotnym czynnikiem rozwoju jest promocja turystyczna i pełna informacja o wartościach turystycznych Gminy.

3.4. Rynek pracy i bezrobocie

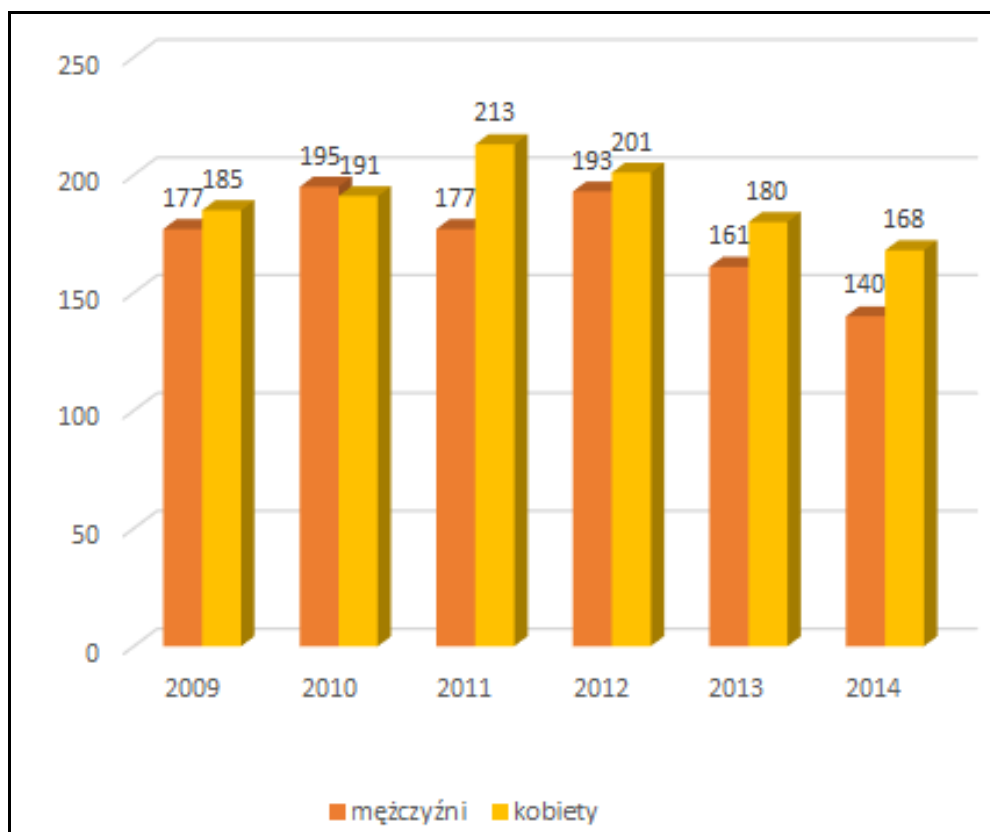
W Gminie Poniec, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych. W latach 2009 - 2014 liczba osób bezrobotnych spadła o 14,9% (w tym liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 20,9%, a bezrobotnych kobiet zmniejszyła o 9,2%). Warto zauważyć, że liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie ulegała znacznym wahaniom. W 2012 była najwyższa (394), następnie w przeciągu dwóch lat spadła do 308. Strukturę bezrobocia na terenie Gminy Poniec przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 10. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec

Wyszczególnienie	J. m.	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	362	386	390	394	341	308
mężczyźni	osoba	177	195	177	193	161	140
kobiety	osoba	185	191	213	201	180	168
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym							
ogółem	%	7,1	7,5	7,6	7,7	6,7	6,1
mężczyźni	%	6,6	7,1	6,5	7,1	5,9	5,2
kobiety	%	7,7	8	8,9	8,5	7,6	7,2

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Bezrobocie na terenie Gminy Poniec

Źródło: Opracowanie własne

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. defaworyzacji, przestępczości czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Poniec na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Poniec

4.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą jest dostępność usług społecznych. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo - rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także poziom bezpieczeństwa publicznego. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

4.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Poniec funkcjonują następujące placówki oświatowe:

Przedszkola:

- Przedszkole Samorządowe w Poniecu,
- Przedszkole Samorządowe w Łęce Wielkiej,
- Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Sarbinowie.

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Żytowiecku,
- Szkoła Podstawowa w Sarbinowie,
- Szkoła Podstawowa w Poniecu.

Gimnazja:

- Publiczne Gimnazjum w Poniecu.

PRZEDSZKOLA

Na terenie Gminy Poniec funkcjonują dwa przedszkola samorządowe: w Poniecu i w Łęce Wielkiej oraz oddział przedszkolny mieszczący się w Szkole Podstawowej w Sarbinowie. Do placówek wychowania przedszkolnego w 2014 r. uczęszczało łącznie 273 dzieci. Należy podkreślić, że wszystkie dzieci z terenu Gminy mają zapewniony darmowy dostęp do opieki przedszkolnej (oba przedszkola są samorządowe). Należy również zaznaczyć, że na terenie Gminy Poniec nie utworzona żłobka, ponieważ mieszkańcy nie zgłaszają potrzeb w tym zakresie.

Dzięki powyższym placówkom, Gmina zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy. W każdej placówce publicznej zapewniony jest dostęp do wykwalifikowanej kadry. Każda z placówek posiada bogatą ofertę spędzania czasu dla dzieci, w tym: gry i zabawy dydaktyczne, zajęcia plastyczne, zabawy taneczne i ruchowe, naukę samodzielności, pobyt na świeżym powietrzu. Sympatyczni pracownicy, urozmaicone zajęcia i towarzystwo rówieśników sprawia, że dzieci chętnie przychodzą do tych placówek. Aby umożliwić dzieciom korzystanie z zajęć pozalekcyjnych należy dostosować połączenia komunikacyjne z godzinami odbywania się zajęć.

Tabela 11. Przedszkola na terenie Gminy Poniec

Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Przedszkole Samorządowe w Łęce Wielkiej	83	5,2	3,38	Publiczna
Przedszkole Samorządowe w Poniecu	171	8,76	9,88	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Sarbinowie/oddział przedszkolny	19	1	0	Publiczna

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają status szkół publicznych. W 2014 roku do szkół na terenie Gminy Poniec uczęszczało 540 uczniów.

Tabela 12. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.)

Szkoly podstawowe				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Żytowiecku	153	15,72	4	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Sarbinowie	43	9,94	2	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Poniecu	344	27,39	7,13	Publiczna

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów 6 – klasistów, uczęszczających do placówek oświatowych na terenie Gminy Poniec.

Tabela 13. Wynik ogólny testów 6 – klasistów z terenu Gminy Poniec w latach 2013 i 2014

Wyszczególnienie	2013	2014
Wynik ogólny testów 6 – klasistów Gmina Poniec	21,52	25,73

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Wyniki testów 6-klasztów w 2014 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Poniec kształtowały się na poziomie średnio 25,73 punktów. Odmienna sytuacja miała miejsce w 2013 roku, uczniowie z Gminy Poniec osiągnęli gorszy wynik – 21,52.

PUBLICZNE GIMNAZJUM

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa publiczne gimnazja. Pierwsze z nich znajduje się w Poniecu, a drugie przy Zespole Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Żytowiecku. Na koniec 2014 roku do szkół tych uczęszczało 199 uczniów.

Tabela 14. Charakterystyka gimnazjum zlokalizowanego na terenie Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.)

Gimnazja				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Publiczne Gimnazjum w Poniecu	129	15	3,5	Publiczna
Publiczne Gimnazjum przy Zespole Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Żytowiecu	70	9,67	1	Publiczna

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Oferta ww. placówek dostosowana jest do zainteresowań i zdolności swoich uczniów. Liczba godzin lekcyjnych w ramach danego przedmiotu jest dostosowana do profilu danej klasy. Ponadto, uczniowie mogą uczestniczyć w kołach zainteresowań prowadzonych przez placówkę oraz brać udział w różnorodnych konkursach. Angażują się również w wiele inicjatyw szkolnych, dzięki czemu rozwijają swoje umiejętności organizatorskie. Szkoły posiadają rozbudowaną bazę dydaktyczną, która stwarza możliwość wszechstronnego rozwijania uzdolnień i zainteresowań młodzieży.

Uczniowie III klas gimnazjum w latach 2013 i 2014 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Poniec na tle wyników ogólnopolskich oraz dla województwa wielkopolskiego przedstawia tabela 15.

Tabela 15. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Poniec w latach 2013 i 2014

Wyszczególnienie		Rok 2013			Rok 2014		
		Gmina Poniec	woj.	kraj	Poniec	woj.	kraj
Część humanistyczna	j. polski	57,84	59,92	62	64,6	65,43	68
	historia, WOS	58,19	56,49	58	57,86	58,11	59
Część matematyczno - przyrodnicza	matematyka	51,15	47,43	48	50,68	46,79	47
	przedmioty przyrodnicze	61,23	58,13	59	51,99	51,18	52
Język angielski	podstawa	61,02	61,78	63	65,82	65,30	67
	rozszerzenie	37,67	44,53	45	46,71	45,20	46
Język niemiecki	podstawa	65,57	57,17	58	59,22	52,59	54
	rozszerzony	38,17	36,95	40	39,09	35,45	39

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Poniec należy zauważyć, że zarówno w 2013, jak i w 2014 roku, wyniki uczniów z Gminy Poniec były podobne do wyników osiągniętych na tle województwa i kraju, a w niektórych przypadkach nawet wyższe, co świadczy o wysokim poziomie nauczania na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego.

Na terenie Gminy Poniec nie zlokalizowano szkoły średniej, w związku z czym młodzież z przedmiotowego obszaru najczęściej dojeżdża do szkół umiejscowionych na terenie Leszna (oddalonego o około 20 km).

4.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

System opieki zdrowotnej na obszarze Gminy Poniec jest dobrze rozwinięty. Na terenie Gminy działają dwa ośrodki zdrowia: w Poniecu oraz w Łęce Wielkiej.

W Poniecu opiekę zdrowotną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Przychodni Lekarza Rodzinnego „MEDICA”. W ramach kontraktu z NFZ, pacjenci mogą skorzystać z usług: lekarza chorób wewnętrznych, pediatry, okulisty, laryngologa, ginekologa - położnika, dermatologa - wenerologa, a ponadto wykonuje się tu badania laboratoryjne oraz USG.

W przychodni w Łęce Wielkiej przyjmuje w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia lekarz podstawowej opieki lekarskiej. Ponadto na terenie Gminy działają 4 prywatne gabinety stomatologiczne (3 w Poniecu i 1 w Łęce Wielkiej).

4.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Gminie Poniec jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych.

Ważną kwestią jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w Gminie, która już przyczyniła się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiąganiem coraz lepszych wyników sportowych przez młodzież oraz zwiększeniem zainteresowania uprawianiem sportu w Gminie. Gmina pracuje też nad stworzeniem warunków i możliwości dla dzieci, które będą rozwijać zainteresowania sportowe poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, uwzględniającej zainteresowania potencjalnych uczestników.

Głównym celem Gminy jest więc inicjowanie i organizowanie projektów własnych, współpraca ze środowiskami oświatowymi i sportowymi, realizacja ich potrzeb i oczekiwań, zachęcanie lokalnej społeczności do podejmowania różnorodnych form aktywności rekreacyjnej i sportowej.

Działalność Gminy obejmuje pomoc merytoryczną i finansową przy organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez obce jednostki (zakup pucharów, dyplomów, nagród, udostępnianie sprzętu technicznego).

Gmina Poniec posiada dobrze rozwiniętą bazę sportowo – rekreacyjną, na którą składają się:

- Hala sportowo - widowiskowa w Poniecu. Ważnym miejscem dla rozwoju sportu i rekreacji, jak również kultury jest nowo wybudowana hala widowiskowo – sportowa w Poniecu. Sala posiada pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej oraz siatkówki. W obiekcie znajduje się także bowling, sala do squasha oraz miniball. Zainstalowane kotary umożliwią jednoczesne odbywania zajęć przez 3 grupy uczniów. Całkowita powierzchnia hali to 2 774 m. Widownia mieści 160 miejsc siedzących i 60 stojących. Należy podkreślić, że hala jest w pełni przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Ośrodek Sportu i Rekreacji - stwarza warunki do uprawiania niemal każdej zespołowej gry sportowej. Pełnowymiarowa hala główna umożliwia rozgrywanie dyscyplin powszechnie znanych. Na klientów Ośrodka czekają także atrakcje mniej znane. Jedną z nowości jest częściowo przeszklone boisko do mini piłki nożnej.
- Kompleks boisk sportowo - rekreacyjnych "ORLIK2012" - w skład obiektów wchodzi: boisko wielofunkcyjne z przeznaczeniem do siatkówki, koszykówki i tenisa ziemnego oraz boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią. Boiska sportowe wyposażone są w sztuczne oświetlenie, nowoczesne urządzenia sportowe oraz zaplecze socjalne. W ciągu roku przy współpracy Gminnego Centrum Kultury oraz Gminy Poniec na kompleksie boisk odbywają się liczne turnieje oraz zawody m.in. rozgrywki Amatorskiej Ligi Piłki Nożnej oraz turnieje tenisa ziemnego i koszykówki. Należy podkreślić, że korzystanie z kompleksu boisk jest bezpłatne.
- Stadion sportowy w Poniecu – na terenie obiektu organizowane są liczne turnieje i rozgrywki. Stadion sportowy jest również miejscem organizacji najważniejszych imprez kulturalnych (np. Dni Ziemi Ponieckiej).
- Siłownie na świeżym powietrzu – na terenie Gminy Poniec przygotowano dwie siłownie na świeżym powietrzu, które w połączeniu z pięknymi terenami zielonymi zapewniają odprężenie i swobodną rekreację. Ponadto miejsca te umożliwiają

integrację społeczną - to dobre rozwiązanie dla tych, którzy wspólnie ze znajomymi lubią spędzać aktywnie wolne chwile.

- Place zabaw – w każdej miejscowości na terenie Gminy Poniec funkcjonują także place zabaw przeznaczone dla najmłodszych dzieci. Dzięki takim obiektom najmłodszy oraz ich opiekunowie, mają zapewnioną możliwość zabawy i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Place zabaw umożliwiają nie tylko korzystanie z wielu sprzętów i przez to ciekawszą zabawę, ale przede wszystkim dają okazję do spotkań z rówieśnikami. Ponadto infrastruktura tego typu zachęca do aktywności fizycznej oraz stwarza okazję do treningu umiejętności społecznych – dzieci uczą się współpracy, współzawodnictwa, kreatywności i funkcjonowania w grupie rówieśników, a także nawiązywania relacji.
- Hale i boiska sportowe zlokalizowane przy szkołach.
- Kompleks rekreacyjny stawów, zarządzany przez stowarzyszenie Perkoz.

O aktywności sportowej mieszkańców, świadczą kluby sportowe działające na terenie Gminy Poniec oraz ich osiągnięcia:

- Poniecki Klub Sportowy „Piaś” Poniec - powstał w 1997 roku. Od początku istnienia członkowie klubu biorą udział w rozgrywkach piłkarskich OZPN Leszno. W Klubie funkcjonuje również sekcja tenisa stołowego;
- Klubu Sportowego (SKS) Promień Sarbinowo - powstał w 1997 roku w Sarbinowie. Członkowie Klubu biorą udział w rozgrywkach piłkarskich OZPN Leszno;
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Kłos” Rokosowo - powstał w 2004 roku w wyniku przekształcenia Ludowego Zespołu Sportowego „Kłos” Żytowiecko, który powstał w 1997 roku. Członkowie Klubu biorą udział w rozgrywkach piłkarskich organizowanych przez OZPN Leszno;
- UKS „JASTRZĘBIE” z Żytowiecka;
- Sportowy Klub TAEKWON-DO „TIGER” – prowadzi sekcje taekwon-do i kickboxingu w trzech wyspecjalizowanych grupach: młodsza 5-8 lat, średnia klasa "fight" oraz starsza: młodzieżowo-dorośli.
- Leszczyński Klub Lekkoatletyczny „KROKUS” Leszno;
- Bractwo Kurkowe - na terenie Gminy Poniec działa również Bractwo Kurkowe, którego dzieje sięgają 1629 r. W ramach jego działalności organizowane są zwozy strzeleckie oraz inne liczne imprezy;
- Ponieckie Stowarzyszenie Wędkarskie Perkoz. Celem działania Stowarzyszenia jest:
  1. organizowanie wędkarstwa jako racjonalnej formy wypoczynku i rekreacji,
  2. stwarzanie dogodnych warunków wędkowania,

3. rozwijanie umiłowania przyrody i krzewienie znajomości zasad gospodarki rybacko-wędkarskiej,
  4. kształtowanie postawy obywatelskiej i etyki wędkarskiej,
  5. działanie na rzecz ochrony i racjonalnego użytkowania wód;
- Związek Harcerstwa Polskiego w Poniecu.

4.1.4. Kultura

Głównym podmiotem, który realizuje zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Poniec, jest Gminne Centrum Kultury w Poniecu. Podstawowym celem działalności Gminnego Centrum Kultury jest tworzenie, upowszechnianie kultury oraz promocja gminy.

Gminne Centrum Kultury swą ofertę kieruje do wszystkich mieszkańców Gminy, niezależnie od wieku czy zainteresowań. Wśród sekcji prowadzonych przez Gminne Centrum Kultury należy wymienić:

- sekcję modelarską;
- sekcję plastyczną;
- sekcję robótek ręcznych;
- sekcję "Nordic Walking";
- zajęcia aerobiku;
- dziecięco-młodzieżową orkiestrę dętą;
- zespół wokalny „Humoreska”;
- zespół „Natia”.

Należy podkreślić, że poszczególne sekcje prężnie działają i zrzeszają wielu zainteresowanych. Ponadto GCK organizuje liczne imprezy okolicznościowe, festyny, rajdy rowerowe i inne akcje. Dodatkowo do dyspozycji mieszkańców w GCK znajdują się dwa stoły do tenisa stołowego, dart oraz mini bilard. W związku z powyższym ośrodek pełni także funkcje świetlicy dla młodzieży. GCK wspiera organizacyjnie stowarzyszenia, imprezy oraz grupy działające przy szkołach z Gminy Poniec. W Kawiarence Internetowej można bezpłatnie korzystać z Internetu.

Źródło: <http://www.poniec.pl>

Najważniejszą imprezą kulturalną na terenie Gminy, są organizowane co roku Dni Ziemi Ponieckiej, które przyciągają corocznie kilka tysięcy widzów. Ponadto w poszczególnych miejscowościach gminnych organizowane są dożynki. Ze względu na bogatą historię Ziemi Ponieckiej, organizowane imprezy są dogodną okazją do podkreślenia walorów historycznych oraz bezpośredniej promocji Gminy.

4.1.5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji z środowiskiem.

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Poniec jest **Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu**, który realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu realizuje szeroki zakres zadań, wynikających z następujących przepisów:

- ustawy o pomocy społecznej;
- rozporządzenie w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej;
- rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Ze świadczeń OPS w 2014 roku korzystało 812 osób, z tego 37 z powodu ubóstwa, 255 z powodu bezrobocia, 192 z powodu niepełnosprawności oraz 84 z powodu długotrwałej choroby. 142 osoby korzystały także z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W porównaniu do roku 2012, łączna liczba korzystających z pomocy Ośrodka spadła o 17,6% (tj. o 174 osoby). Należy zauważyć, że spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia nastąpił we wszystkich grupach za wyjątkiem osób, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej choroby.

Należy podkreślić, że oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy OPS. Tym samym, Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne zadania związane z pomocą społeczną lub wykorzystać zupełnie na inne cele (np. inwestycyjne).

Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie Gminy Poniec

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2012r.	Stan na dzień 31.12.2013r.	Stan na dzień 31.12.2014r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	986	879	812
Z powodu ubóstwa	58	52	37
Z powodu bezrobocia	361	307	255
Z powodu niepełnosprawności	161	178	192
Z powodu długotrwałej choroby	207	191	186
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	199	151	142
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	323 713	453 3352	436 988

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

Analiza ludności Gminy Poniec w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą wiele problemów. W chwili obecnej istotnym problemem na terenie Gminy Poniec jest brak oferty całodobowej opieki dla osób starszych, które wymagają pomocy.

4.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Poniec z zakresu:

- **bezpieczeństwa publicznego** realizuje Posterunek Policji w Poniecu. Sprawuje on bezpośredni kontakt oraz nadzór nad stanem bezpieczeństwa mieszkańców w całej gminie.
- **ochrony przeciwpożarowej** realizują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie Gminy Poniec jest zarejestrowanych 14 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Wśród OSP są 3 jednostki typu „S” z tego 1 jednostka (OSP Poniec) jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2007-2020

Ponadto należy wskazać, że na terenie Ponieca funkcjonuje monitoring miejski.

Zgodnie z informacjami Urzędu Miejskiego w Poniecu, w 2014 roku na terenie Gminy doszło do popełnienia 16 przestępstw – o 6 więcej niż w 2012 roku. W 2014 roku odnotowano również 4 wypadki.

Tabela 17. Statystyki wypadków i przestępstw na terenie Gminy Poniec w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba wypadków	3	3	4
Liczba przestępstw	10	16	16

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Poniecu

4.2. Usługi komunalne

Obszar Gminy Poniec jest stosunkowo dobrze wyposażony w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Teren Gminy Poniec wyposażony jest w następujące urządzenia i sieci infrastruktury technicznej:

- sieć wodociągową wraz ze stacją uzdatniania wody,
- sieć kanalizacyjną wraz z 2 oczyszczalniami ścieków;
- sieć energetyczną,
- centrale telefoniczne, sieci telekomunikacyjne.

4.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIAĞ

Obszar Gminy Poniec prawie w 100% jest zwodociągowany. Na terenie Miasta Poniec, wszyscy mieszkańcy mają dostęp do wodociągu. Poniższa tabela, przedstawia dynamikę rozwoju sieci wodociągowej na terenie przedmiotowej Gminy. Na koniec 2014 roku długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie Gminy Poniec równa była 77,5 km. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2008-2014 długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 9,2 km. Pomimo wzrostu długości sieci wodociągowej, liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w analizowanym okresie zmniejszyła się o 234 szt., a liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej na przestrzeni analizowanych lat tylko nieznacznie wzrosła - o 2 osoby.

Tabela 18. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Poniec w latach 2008 – 2014

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	68,3	69,9	69,9	69,9	77,5	77,5	77,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 768	1 776	1 776	1 776	1 534	1 534	1 536
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7506	7486	7577	7595	7508	7508	:

Źródło: Dane GUS

Zaopatrzenie w wodę Gminy Poniec odbywa się z ujęcia komunalnego „Drzewce”. Prowadzony jest również zakup wody z ujęcia „Kłoda” Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rydzynie, z ujęcia „Ziemlin” Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich i ujęcia „Drobnin” Zakładu Usług Wodnych we Wschowie.

Źródło: Aktualizacja programu ochrony środowiska gminy Poniec

Należy podkreślić, że zaopatrzenie w wodę jest podstawowym elementem infrastruktury technicznej wpływającej na poprawę jakości życia mieszkańców. Decyduje także o atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej regionu, a w szczególności jest istotna na terenach, których podstawową dziedzinę działalności stanowi rolnictwo. Dlatego tak istotne jest właściwe utrzymanie sieci wodociągowej na terenie Gminy Poniec. Należy wskazać, że do 2032 roku Gmina planuje wymianę około 30 km sieci azbestowej na rury PCV, która w większości zlokalizowana jest w drogach.

KANALIZACJA

Gmina Poniec wyposażona jest w sieć kanalizacji sanitarnej oraz dwie oczyszczalnie ścieków. Należy zaznaczyć, że Miasto Poniec jest skanalizowane w 100%.

Zgodnie z poniższą tabelą, na koniec 2014 roku, na terenie Gminy funkcjonowało 30 km czynnej sieci kanalizacyjnej. Na przestrzeni analizowanych lat, widoczny jest rozwój tego rodzaju infrastruktury – w 2014 czynna sieć kanalizacyjna była o około 31% dłuższa, niż w roku 2008. W nawiązaniu do takiego stanu, w analizowanym okresie wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (o około 43,7%) oraz liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (o około 32,1%).

Tabela 19. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Poniec w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	22,9	26,3	28,7	30,0	30,0	30,0	30,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	570	650	690	709	819	819	819
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2204	2317	2485	2706	2908	2912	;

Źródło: Dane GUS

Na terenie Gminy Poniec funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: komunalna – przemysłowa w Rokosowie oraz komunalna w Poniecu.

- **Oczyszczalnia ścieków w Rokosowie** jest to oczyszczalnia komunalno - przemysłowa przyjmująca ścieki z zakładu „Pudliszki”, miejscowości Pudliszki oraz miasta Krobi (Gmina Krobia), a także z Drzewiec, Roksowa, Bączego Lasu oraz Łęki Wielkiej w Gminie Poniec. Przepustowość oczyszczalni wynosi 7 177 m³/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny i dalej Rów Polski. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, z biologicznym usuwaniem azotu i fosforu oraz możliwością chemicznego usuwania fosforu.
- **Oczyszczalnia ścieków Poniec** jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna o przepustowości 630 m³/d. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki komunalne kanalizacją sanitarną z miasta Ponieca, wsi Śmiłowo oraz Wydawy. Ścieki ponadto dowożone są z miejscowości Janiszewo i Dzięczyna. Dodatkowo do oczyszczalni przyjmowane są ścieki przemysłowe z Zakładu Mięsnego „MRÓZ” Sp. z o.o. w Poniecu (po ich wcześniejszym mechanicznym podczyszczeniu). Planowana jest również rozbudowa oczyszczalni w Poniecu oraz budowa drugiego ciągu technologicznego.

Źródło: Aktualizacja programu ochrony środowiska gminy Poniec

Należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie. Gmina Poniec w kolejnych latach będzie dążyć do tego, aby skanalizować wszystkie miejscowości. Zostaną zabezpieczone dodatkowe ujęcia wody oraz modernizacji poddane zostaną obiekty budowlane służące do odprowadzania i oczyszczania nieczystości.

4.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy Poniec świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** – przez północną część Gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia relacji Leszno - Gostyń. Ponadto przez teren Gminy przebiegają linie średniego napięcia 15kV, które zasilają stacje transformatorowe 15/05kV rozmieszczone w mieście i na wsiach. Wszystkie miejscowości są zelektryfikowane.
- **zaopatrzenie w gaz** – na terenie Ponieca zlokalizowana jest stacja redukcyjno – pomiarowa I stopnia o przepustowości 3 200 m³/h, do której gaz doprowadzany jest gazociągiem DN 500 mm Krobia – Bojanowo. W Poniecu znajduje się również stacja

redukcyjno – pomiarowa II stopnia o przepustowości 1 600 m³/h dla zasilania sieci gazowej niskiego ciśnienia. Łączna długość sieci gazowej na terenie Gminy Poniec wynosi 21 138 m. Według danych uzyskanych od Polskiej Spółki Gazownictwa, na przestrzeni lat 2009 - 2014 liczba odbiorów gazu wzrosła o 1,5% (łącznie 995 odbiorców w 2014 roku). W tym samym czasie wzrosło również zużycie gazu – o 33,7% (łączne zużycie gazu w 2014 roku kształtowało się na poziomie 4 569 tys. m³). Należy uznać, że sieć gazowa jest rozbudowana, a dalsza rozbudowa uzależniona jest od chęci mieszkańców, którzy generalnie nie są zainteresowani ze względu na zbyt duże koszty ogrzewania domów gazem ziemnym;

- **zaopatrzenie w energię ciepłą** – gospodarka ciepła na terenie Gminy Poniec ma zdecentralizowany charakter. Oparta jest bowiem o kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne nadal zasilanych głównie węglem, drewnem, olejem opałowym oraz gazem propan-butan.
- **odnawialne źródła energii** – na terenie Gminy Poniec z roku na rok wzrasta zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, głównie na potrzeby ciepłe budynków. Obecnie najczęściej wykorzystywanymi odnawialnymi źródłami ciepła na terenie Gminy jest biomasa (drewno) i energia słoneczna.

Na terenie Gminy Poniec funkcjonują instalacje wykorzystujące energię słoneczną, jednak Urząd Miejski nie dysponuje danymi o ich ilości i lokalizacji. Należy ponadto wskazać, że zauważalny jest wzrost zainteresowania wykorzystaniem tego rodzaju źródłami energii wśród mieszkańców Gminy. Mieszkańcy Gminy wykorzystują także dogodne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej, które występują na terenie Gminy. W chwili obecnej na terenie Gminy funkcjonuje farma wiatrowa na obszarze miejscowości Szurkowo i Sarbinowo, w której skład wchodzi 10 wiatraków. Do Urzędu Miejskiego zgłosiły się również podmioty zainteresowane stworzeniem farm wiatrowych. Na obszarze Gminy Poniec występują również dogodne warunki do wykorzystywania energii geotermalnej. Na przedmiotowym terenie w chwili obecnej nie jest wykorzystywana energia pochodząca ze źródeł geotermalnych. Należy jednak spodziewać się, że ze względu na wysokie koszty eksploatacji, źródła te będą pełniły marginalną rolę w produkcji energii. Na terenie Gminy możliwy jest rozwój pomp ciepła na potrzeby grzewcze m.in. dla domków jednorodzinnych, do ogrzewania dużych obiektów czy też do chłodzenia i klimatyzacji.

Jednym z rodzajów odnawialnych źródeł energii jest biomasa. Mieszkańcy Gminy korzystają z biomasy głównie w postaci drewna, pelletów, odpadów drzewnych, wiór i trocin. W przyszłości na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego planuje się budowę biogazowni.

4.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Przez teren Gminy nie przebiega żadna droga wojewódzka i krajowa. Znajduje się za to dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Na terenie miasta jest 8,1 km dróg, w tym o nawierzchni:

- twardej ulepszonej, bitumicznej – 4,5 km,
- kostka – 2,8 km,
- twardej nie ulepszonej, tłuczniowa – 0,6 km,
- gruntowa – 0,2 km;

Poza granicami miasta zlokalizowano 56,7 km dróg, w tym o nawierzchni:

- twardej ulepszonej, bitumicznej – 20,9 km,
- kostka – 0,2 km,
- twardej nie ulepszonej, brukowej – 1,2 km,
- tłuczniowej – 5,5 km,
- gruntowej – 28,9 km.

Przez Gminę Poniec przebiega także linia kolejowa relacji Głogów – Leszno – Krotoszyn - Ostrów Wlkp. Jest to linia niezelektryfikowana – dwutorowa. Obecnie na tej linii kursuje 10 pociągów osobowych na dobę, w obie strony. W ostatnich latach liczba ta systematycznie spadała - z 20 w roku 1998. Na terenie Gminy znajduje się jedna stacja kolejowa zlokalizowana w Poniecu. Linie komunikacji autobusowej przebiegają prawie przez wszystkie miejscowości Gminy.

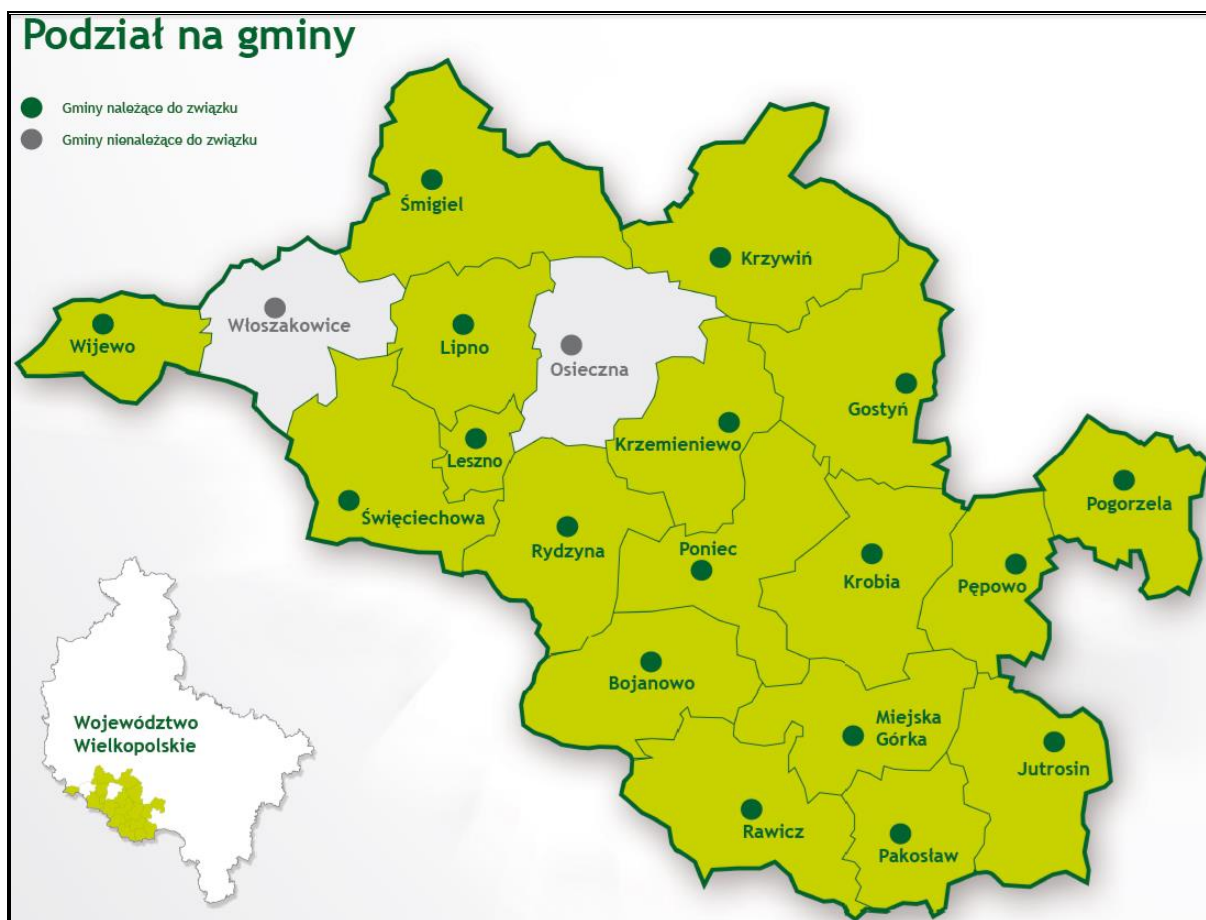
Z Ponieca kursuje:

- 8 autobusów w kierunku Leszna,
- 4 autobusów w kierunku Gostynia,
- 4 autobusów w kierunku Rawicza.

Źródło : Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Poniec na lata 2005 -2014

Rysunek 4. Obszar działania Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego - mapa poglądowa

Źródło: <http://kzgrl.pl/>

Odpady komunalne (zmieszane, zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych) odbierane od właścicieli nieruchomości z terenu Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego przekazywane są do:

- regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów - Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani, gmina Osieczna.

Natomiast jako instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionu wskazano:

- Sortownia odpadów zmieszanych, Henrykowo 9, gmina Święciechowa,
- Kompostownia przyzłowa, Gola, gmina Gostyń,
- Kompostownia przyzłowa, Rawicz,
- Kompostownia przyzłowa, Trzebania, gmina Osieczna,
- Kompostownia przyzłowa, Koszanowo, gmina Śmigiel.

Należy wskazać, że na terenie Gminy Poniec zlokalizowano PSZOK przy ul. Krobskiej 39 w Poniecu.

4.2.5. Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy Gminy Poniec w 2014 roku tworzyło ogółem 2 213 mieszkań, o łącznej powierzchni 196 536 m².

Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poniec

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem							
mieszkania	-	2 164	2 177	2 190	2 198	2 210	2 213
izby	-	9 146	9 283	9 356	9 402	9 471	9 488
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	187 569	190 313	192 298	193 674	196 080	196 536
w miastach							
mieszkania	-	903	914	921	925	931	932
izby	-	3 788	3 850	3 895	3 920	3 955	3 960
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	76 102	77 119	78 302	79 134	80 415	80 534
na wsi							
mieszkania	-	1 261	1 263	1 269	1 273	1 279	1 281
izby	-	5 358	5 433	5 461	5 482	5 516	5 528
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	111 467	113 194	113 996	114 540	115 665	116 002

Źródło: Dane GUS

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne jest dobry. Ponad połowa mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji, tj. wodociągu, łazienki oraz centralnego ogrzewania. Na 2 210 mieszkań w 2013 roku:

- 69,7% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie,
- 89,9% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 98% mieszkań posiadało dostęp do wodociągu.

Należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Poniec wyznaczono atrakcyjne tereny pod zabudowę mieszkaniową w ramach nowego osiedla mieszkaniowego „Berlinek”, zaprezentowane na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Tereny pod zabudowę mieszkaniową na terenie Gminy Poniec

Źródło: <http://poniec.pl/>

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych dla mieszkańców o niskich dochodach.

Na terenie Gminy Poniec obowiązuje „**Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Poniec na lata 2013-2018**” przyjęty uchwałą Nr XXXIV/268/2013 Rady Miejskiej w Poniecu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Poniec na lata 2013 – 2018. Mieszkaniowy zasób Gminy Poniec, objęty wieloletnim programem, stanowią lokale mieszkalne będące własnością Gminy Poniec położone w budynkach stanowiących w całości własność Gminy Poniec oraz w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Poniec.

Tabela 21. Wykaz lokali mieszkalnych położonych w budynkach stanowiących w całości własność Gminy

Lokalizacj budynku	Ilość lokali [szt.]			Powierzchnia użytkowa lokali [m2]			Rok budowy
	mieszkalne	użytkowe	ogółem	mieszkalne	użytkowe	ogółem	
ul. Bojanowska 1	2	-	2	101,14	-	101,14	przed 1939
ul. Bojanowska 11	4	-	4	240,30	-	240,30	przed 1939
ul. Bojanowska 26a	4	-	4	164,21	-	164,21	po 1945
ul. Drożdżyńskiego 13	4	-	4	127,48	-	127,48	przed 1939
ul. Gostyńska 31	3	-	3	111,53	-	111,53	przed 1939
ul. Gostyńska 38	3	-	3	99,43	-	99,43	przed 1939
ul. Gostyńska 41	1	-	1	54,71	-	54,71	przed 1939
ul. Harcerska 3	2	-	2	171,05	-	171,05	1988
ul. Kościuszki 10	9	-	9	104,30	-	104,30	przed 1939
ul. Krobska 45	4	-	4	203,35	-	203,35	przed 1939
ul. Krobska 45A	1	-	1	50,20	-	50,20	1978
ul. M. Focha 3	3	-	3	102,77	-	102,77	przed 1939
ul. M. Focha 12	1	-	1	60,01	-	60,01	przed 1939
ul. M. Focha 15	1	-	1	37,71	-	37,71	przed 1939
ul. Parkowa 1	7	1	8	341,80	128,92	470,72	przed 1939
ul. Polna 1 a	2	1	3	129,12	71,50	200,62	przed 1939
ul. Rynek 2	4	1	5	175,86	49,00	224,86	przed 1939
ul. Rynek 17	5	1	6	171,77	20,35	192,12	przed 1939
ul. Szkolna 7	2	-	2	88,60	-	88,60	1968
Łęka Wielka 23	2	-	2	132,71	-	132,71	przed 1939
Rokosowo 31	2	-	2	161,16	-	161,16	przed 1939
Szurkowo 59	5	-	5	423,32	-	423,32	przed

Lokalizacji budynku	Ilość lokali [szt.]			Powierzchnia użytkowa lokali [m2]			Rok budowy
							1939
Waszkowo 25	3	-	3	107,24	-	107,24	przed 1939
OGÓŁEM	74	4	78	3.359,77	269,77	3.629,54	-

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXIV/268/2013 Rady Miejskiej w Poniecu z dnia 29 listopada 2013 r.

W miarę potrzeb z mieszkaniowego zasobu Gminy zostaną wydzielone lokale o obniżonym standardzie z przeznaczeniem na lokal socjalny. Techniczny stan budynków ocenia się w oparciu o wyposażenie lokali w instalacje centralnego ogrzewania, dostępu do wody z wodociągu gminnego i dostępu do kanalizacji sanitarnej.

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXIV/268/2013 Rady Miejskiej w Poniecu z dnia 29 listopada 2013 r.

5. Analiza budżetu Gminy Poniec w latach 2009-2014

5.1. Dochody Budżetu Gminy Poniec

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Poniec w latach 2009-2014 przedstawiono w tabeli 22.

Tabela 22. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Poniec w latach 2009-2014

Dochody	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	18 221 770,99	21 937 326,07	19 556 648,27	21 373 420,44	20 592 434,63	23 492 897,45
majątkowe	730 586,78	1 258 731,01	1 028 713,60	1 534 830,42	211 958,34	2 358 188,36
% udział	4,01%	5,74%	5,26%	7,18%	1,03%	10,04%
bieżące	17 491 184,21	20 678 595,06	18 527 934,67	19 838 590,02	20 380 476,29	21 134 709,09
% udział	95,99%	94,26%	94,74%	92,82%	98,97%	89,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W roku 2014 dochody budżetu Gminy Poniec wynosiły 23 492 897,45 zł. Struktura dochodów Gminy Poniec na przestrzeni analizowanych lat wykazuje tendencję wzrostową. Od 2009 roku nastąpił wzrost dochodów budżetu Gminy Poniec o około 29%.

Udział dochodów bieżących w ogólnej strukturze dochodów Gminy zmieniał się z każdym rokiem, jednak prawie zawsze utrzymywał poziom powyżej 90%. I tak w 2009 roku wyniósł 95,99%, 2010 – 94,26%, 2011 – 94,74%, 2012 – 92,82%, 2013 – 98,97% oraz 2014 – 89,96%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces

prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Poniec zauważalne jest także występowanie co roku **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Poniec z podziałem na ich rodzaj zauważamy, że największy udział w 2014 roku stanowiły dochody własne (tj. 46,69%), a następnie subwencje i dotacje Gminy .

Tabela 23. Dochody Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Dochody	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dochody własne	7 936 602,41	11 011 363,31	8 961 888,24	10 221 227,09	8 988 153,51	10 968 999,42
% udział w dochodach ogółem	43,56%	50,19%	45,83%	47,95%	43,81%	46,69%
subwencja ogółem	7 233 855,00	7 654 749,00	7 374 337,00	7 873 494,00	8 198 751,00	7 950 388,00
% udział w dochodach ogółem	39,70%	34,89%	37,71%	36,93%	39,96%	33,84%
dotacja ogółem	3 051 313,58	3 271 213,76	3 220 423,03	3 223 067,71	3 328 974,80	4 573 510,03
% udział w dochodach ogółem	16,75%	14,91%	16,47%	15,12%	16,23%	19,47%
DOCHODY OGÓŁEM	18 221 770,99	21 937 326,07	19 556 648,27	21 317 788,80	20 515 879,31	23 492 897,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Poniec na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom, jednak ostatecznie w roku 2014 w porównaniu do roku bazowego wzrosła o około 38%.

Tabela 24. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Poniec [zł]

Rodzaj podatku	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podatek rolny	1 036 085,41	850 765,15	907 853,54	1 383 978,65	1 360 117,58	1 381 296,35
podatek leśny	45 845,00	41 423,00	47 461,70	55 365,00	55 902,60	51 647,00
podatek od nieruchomości	2 871 066,33	2 940 589,20	3 186 289,95	3 324 609,90	3 346 486,60	3 300 538,78
podatek od środków transportowych	58 012,00	53 163,00	60 070,00	63 670,00	63 142,00	62 155,00
wpływy z opłaty skarbowej	23 214,50	19 731,50	16 190,47	18 007,00	23 880,00	23 417,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	133 525,41	102 991,00	99 784,00	119 063,00	116 883,00	121 454,00
dochody z majątku	689 973,37	323 126,07	335 378,69	565 505,21	289 251,62	798 365,22
wpływy z usług	17 568,41	23 014,29	34 097,90	43 705,66	38 147,06	87 819,02

Źródło: Dane GUS

Tabela 25. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2009-2014 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2009	2010	2011	2012	2013	2014
od osób fizycznych	1 997 200,00	2 312 977,00	2 602 994,00	2 738 842,00	2 990 061,00	3 345 926,00
od osób prawnych	23 538,96	23 505,09	45 412,11	73 220,40	29 513,36	17 359,16
Razem	2 020 738,96	2 336 482,09	2 648 406,11	2 812 062,40	3 019 574,36	3 363 285,16

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Poniec miały wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych stanowiącym dochód państwa. Udział ten w 2014 roku wyniósł około 31%. Wysoko kształtowały się również dochody z tytułu podatku od nieruchomości (tj. około 30%).

Należy podkreślić, że Gmina Poniec może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej na przestrzeni analizowanych lat wzrosły i tak na koniec 2014 roku wyniosły 7 950 388,00 zł. W tym samym czasie udział subwencji w dochodach Gminy ulegał wahaniom, jednak w roku 2014 był niższy o 5,86 p.p. niż w roku 2009. Warto zauważyć, że główną częścią subwencji ogólnej była subwencja oświatowa, która w 2014 roku stanowiła około 81% subwencji ogólnej.

Tabela 26. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Subwencja	2009	2010	2011	2012	2013	2014
część oświatowa subwencji	5 173 804	5 618 385	5 622 053	5 956 871	6 246 120	6 418 050
uzupełnienie subwencji	0,00	0,00	0,00	18942,00	0,00	0,00
część równoważąca	71 386,00	40 383,00	51 875,00	44 770,00	43 558,00	54 917,00
część wyrównawcza	1 988 665,00	1 995 981,00	1 700 409,00	1 852 911,00	1 909 073,00	1 477 421,00
Razem	7 233 855,00	7 654 749,00	7 374 337,00	7 873 494,00	8 198 751,00	7 950 388,00

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę fakt, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach Gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji. Należy jednak podkreślić, że subwencja jest bardziej stabilnym źródłem dochodów niż np. dochody własne.

Dotacje

Gmina otrzymuje wsparcie z budżetu państwa w formie:

- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 roku Nr 94, poz. 431 z późn. zm.), ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.), czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;

- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy: służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego. Dotacje celowe służą natomiast finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

Tabela 27. Dotacje w budżecie Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Dotacje	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dotacje ogółem	3 051 313,58	3 271 213,76	3 220 423,03	3 278 699,35	3 405 530,12	4 573 510,03
dotacje celowe	3 051 313,58	3 271 213,76	3 220 423,03	3 223 067,71	3 328 974,80	4 573 510,03
pozostałe	0,00	0,00	0,00	55 631,64	76 555,32	0,00
% udział w dochodach ogółem	16,75%	14,91%	16,47%	15,34%	16,54%	19,47%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

5.2. Wydatki budżetu Gminy Poniec

W latach 2009-2014 wartość wydatków z budżetu Gminy Poniec wzrosła o ponad 53%, przy czym wydatki majątkowe zwiększyły się ponad dwukrotnie, zaś wydatki bieżące wzrosły o około 31%. W całym analizowanym okresie przeważającą część wydatków stanowiły wydatki bieżące przeznaczane na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy, w 2014 roku ich udział wyniósł 63,74%.

Wzrost wydatków bieżących Gminy jest spowodowany między innymi:

- realizowaniem przez Gminę Poniec nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Wartość wydatków majątkowych była najwyższa w 2014 roku i wyniosła 10 739 841,02 zł. Wydatki majątkowe wynikają z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy Poniec, pełnią one rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 28. Wydatki Gminy Poniec w latach 2009-2014

Wydatki	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	19 343 305,31	19 930 434,25	22 641 817,61	20 247 059,42	22 389 031,81	29 615 540,33
majątkowe	4 928 642,98	4 639 171,48	6 636 494,49	2 843 128,97	4 095 789,92	10 739 841,02
% udział w. majątkowych	25%	23%	29%	14%	18%	36%
bieżące	14 414 662,33	15 291 262,77	16 005 323,12	17 403 930,45	18 293 241,89	18 875 699,31
% udział w. bieżących	75%	76,72%	70,69%	86%	81,71%	63,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

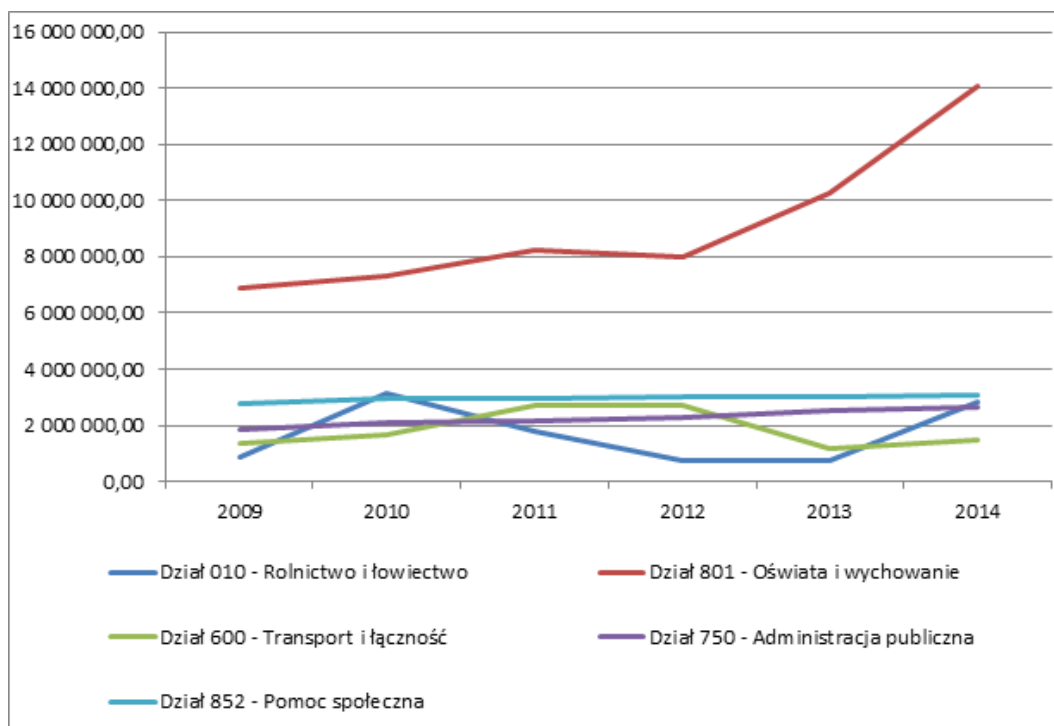
Tabela 29. Struktura wydatków Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	838 039,42	3 156 024,60	1 813 751,72	718 614,35	763 025,65	2 848 302,62
Dział 020 - Leśnictwo	5 940,10	2 185,50	342,00	702,00	9715,91	864,00
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	968 708,67	0,00	59 974,75	0,00	0,00	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	1 356 977,07	1 694 217,88	2 677 855,42	2 679 624,15	1 177 235,01	1 479 939,26
Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00	0,00	34 958,71	1 113 459,76	9 703,88
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	89 525,26	41 077,74	448 025,87	533 733,79	240 397,49	207 172,20
Dział 710 - Działalność usługowa	24 975,04	68 078,79	5 8536,35	38 353,12	77 492,00	37 747,77
Dział 750 - Administracja publiczna	1 826 536,04	2 084 901,21	2 151 441,38	2 270 929,50	2 536 323,84	2 624 828,02
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	11 945,10	34 884,18	14 104,00	1 354,85	2 836,46	37 689,98
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	158 652,18	142 300,88	198 663,96	255 493,23	180 513,03	266 430,65
Dział 756 -	29 366,24	25 959,14	26 004,62	0,00	0,00	59 151,00

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem						
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	63 904,35	65 938,67	69 661,85	69 697,50	38 892,29	95 888,03
Dział 801 - Oświata i wychowanie	6 878 618,73	7 294 729,46	8 217 066,53	8 004 873,81	10 233 723,06	14 098 936,52
Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	11 998,00	12 000,00	11 970,00	0,00	0,00	0,00
Dział 851 - Ochrona zdrowia	73 891,53	102 198,23	81 309,43	71 056,21	165 459,09	89 246,51
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 762 944,63	2 938 745,12	2 931 420,54	2 999 188,00	3 007 766,98	3 057 272,33
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	208 168,28	214 435,35	218 787,47	217 781,07	276 982,15	331 271,60
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 093 578,68	1 058 920,00	1 822 505,40	877 461,52	1 137 370,65	700 201,42
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	781 858,51	827 923,66	847 678,73	1 241 727,73	1 200 481,00	1 436 257,57
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	157 677,48	165 913,84	-	-	-	-
Dział 926 - Kultura fizyczna	-	-	992 717,59	231 509,88	22 7357,44	2 234 636,97

Źródło: Dane GUS

Wykres 4. Wybrane wydatki Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Źródło: Opracowanie własne

Analizując strukturę wydatków Gminy Poniec w latach 2009-2014 można zauważyć następujące relacje:

- w całym analizowanym okresie, największa część środków finansowych kierowana była na oświatę i wychowanie – w 2014 roku wydatki te stanowiły około 48% wszystkich wydatków Gminy Poniec. Oprócz podstawowych wydatków na oświatę, Gmina Poniec realizuje szereg innych wydatków związanych z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, koszty związane z dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół, środki przeznaczone na doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli, inne wydatki jak nagrody dla dzieci za udział w szeregu konkursów i olimpiad tematycznych. Ponadto, Gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy Poniec, nad którym to pracuje się intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy Poniec wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;

- drugim co do wielkości wydatkami Gminy Poniec była rolnictwo i łowiectwo oraz pomoc społeczna, której udział w 2014 roku stanowił 10% wydatków, co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych lub Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z którą Gmina ma współfinansować pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz współfinansować pieczę zastępczą). Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania większości wydatków Gminy były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin.
- kolejnymi wydatkami z budżetu Gminy Poniec były wydatki na: administrację publiczną – 9% oraz kulturę fizyczną – 8 % wydatków Gminy.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005-2012 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.

Gmina Poniec (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego.

W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Poniec (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarki komunalnej), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

5.3. Wynik budżetów Gminy Poniec w latach 2009-2014

W tabeli 30 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Poniec w latach 2009-2014, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 30. Wyniki budżetu Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]

Budżet	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody	18 221 770,99	21 937 326,07	19 556 648,27	21 317 788,80	20 515 879,31	23 492 897,45
Wydatki	19 343 305,31	19 930 434,25	22 641 817,61	20 247 059,42	22 389 031,81	29 615 540,33
Wynik	-1 121 534,32	2 006 891,82	-3 085 169,34	1 070 729,38	-1 873 152,50	-6 122 642,88

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu, w większości analizowanych lat Gmina Poniec osiągnęła deficyt budżetowy, tzn. wydatki Gminy przewyższały jej dochody. Należy jednak podkreślić, że deficyt budżetowy wynikał z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy, nastawionej na maksymalizację działań realizowanych przy wsparciu z funduszy UE. Inwestycje realizowane na terenie Gminy, finansowane ze środków zewnętrznych często wymagały wkładu własnego ze strony Gminy. Wkład ten stanowił wydatki majątkowe z budżetu. Zatem powstały deficyt ma uzasadnienie w zrealizowanych projektach inwestycyjnych, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców Gminy Poniec.

5.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Przebudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, WRPO, czy Jessica, która wdrażana jest w ramach WRPO).

Gmina Poniec aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej. Na uwagę zasługuje projekt, w ramach którego do dyspozycji mieszkańców Gminy oddane zostało nowoczesne przedszkole, przeznaczone dla 200 dzieci. Realizacja tego ważnego społecznie zadania była możliwa dzięki pożyczce na realizację miejskiego projektu rewitalizacyjnego pod nazwą: „Odnowa i nadanie nowych funkcji zdekapitalizowanym

budynkom poszpitalnym poprzez stworzenie Przedszkola Samorządowego w Poniecu” w ramach inicjatywy Jessica wdrażanej w ramach WRPO na lata 2007 – 2013 Priorytet IV – Rewitalizacja obszarów problemowych. Działanie 4.1. Rewitalizacji obszarów miejskich. Pożyczka udzielona została przez BGK, a jej kwota to blisko 6,8 mln zł. Za pieniądze z pożyczki Gmina Poniec zakupiła całą nieruchomość łącznie z działką o powierzchni 1,017 ha. Przeprowadzone zostały również prace budowlano – adaptacyjne i zagospodarowano obiekt na potrzeby przedszkola. Wyposażono wszystkie sale, kuchnię, zakupiono sprzęt audiowizualny, monitoring oraz zabawki i pomoce dydaktyczne.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane przez Gminę Poniec w latach 2013-2015 to:

2013:

- Przebudowa chodnika w Czarkowie;
- Przebudowa chodnika w Bączylesie;
- Przebudowa chodnika w Grodzisku;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dzieńczyna;
- Budowa trasy turystycznej Poniec – Janiszewo;
- Przebudowa chodnika w Rokosowie;
- Przebudowa ul. Prusa i części ul. Sienkiewicza w Poniecu;
- Przebudowa chodnika w Sarbinowie;
- Remont nawierzchni odcinka drogi gminnej w Sarbinowie;
- Przebudowa skrzyżowania ul. Krobska z ul. Kościuszki w Poniecu.

2014:

- Rewitalizacja Przedszkola w Poniecu;
- Przebudowa Chodnika w Rokosowie oraz Grodzisku;
- Przebudowa chodnika w Sarbinowie;
- Przebudowa ul. Kościuszki w Poniecu – droga powiatowa;
- Przebudowa chodnika oraz placu przed świetlicą w Szurkowie;
- Przebudowa Chodnika na ul. Krobskiej;
- Przebudowa chodnika w Zawadzie;
- Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Łęce Wielkiej;

2015:

- Budowa Hali Widowiskowo – Sportowej w Poniecu;
- Budowa oświetlenia terenu rekreacyjnego w Sarbinowie;

- Budowa drogi w Rokosowie;
- Wykonanie grodzienia terenu rekreacyjnego w Dzieczynie;
- Przebudowa chodnika w Grodzisku;
- Przebudowa chodnika w Bączylesie;
- Remont elewacji budynku szkoły podstawowej w Poniecu;
- Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie nowego osiedla "Berlinek" w Poniecu.

Źródło: <http://www.poniec.pl/>

Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Poniec, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana ze środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Poniec wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

6. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Poniec oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej

Gmina Poniec ze względu na swoje położenie geograficzne i komunikacyjne oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju rolnictwa, mieszkalnictwa oraz przedsiębiorczości.

Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność Gminy należy zaliczyć przede wszystkim:

- korzystne warunki klimatyczne;
- gleby wysokiej jakości;
- stan jakości wód, który stopniowo ulega poprawie ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

Średni wskaźnik bonitacji rzeźby terenu w 10-punktowej skali na terenie Gminy Poniec wynosi 9,3 punktu. Warunki wodne dla celów produkcji rolnej są korzystne. Struktura jakościowa gruntów ornych jest dobra, a 68% gruntów ornych zalicza się do IIIa - IVa klasy bonitacji. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przydatności przestrzeni produkcyjnej jest dobry (81,1ha 100 punktów). Rolnictwo Gminy Poniec charakteryzuje się wysoką efektywnością produkcyjną i zajmuje czołowe miejsca zarówno w Wielkopolsce, jak i w kraju.

Na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy wpływa również stopień uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną. Mieszkańcy Gminy mają dostęp do wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej – w 2014 roku stanowili oni około 95% ogólnej liczby ludności (na terenie miasta Poniec do wodociągu podłączeni byli wszyscy mieszkańcy).

Korzystnie kształtuje się również sytuacja w przypadku sieci kanalizacyjnej, gdyż na terenie miasta taka sieć występuje i korzysta z niej około 62% mieszkańców. Na terenach wiejskich do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest jedynie około 22% mieszkańców. Pozostali mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. Na bieżąco realizowane są inwestycje mające na celu dalszą rozbudowę systemu przydomowych oczyszczalni ścieków i kanalizacji. Należy zaznaczyć, że istniejące i realizowane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej stanowią ważny element sprzyjający rozwojowi Gminy Poniec, ochronie środowiska oraz podnoszenia standardów życia mieszkańców.

Przez teren Gminy nie przebiega żadna droga wojewódzka i krajowa. Znajduje się za to dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych. W mieście Poniec krzyżuje się kilka dróg powiatowych, które zapewniają dogodne połączenia z drogami krajowymi relacji:

Leszno – Gostyń, Leszno – Rawicz, Gostyń – Rawicz. Przez Gminę Poniec przebiega także linia kolejowa relacji Głogów – Leszno – Krotoszyn - Ostrów Wlkp. Jest to linia niezelektryfikowana – dwutorowa. Na terenie Gminy znajdują się dwie stacje kolejowe: w Poniecu oraz w Dzieżynie. Linie komunikacji autobusowej przebiegają prawie przez wszystkie miejscowości Gminy.

Położenie Gminy Poniec i walory przyrodnicze mają zasadniczy wpływ na jej rozwój. Tereny atrakcyjne przyrodniczo i połączenie komunikacyjne stanowią interesującą ofertę dla inwestorów i ludności. Gmina Poniec posiada zarówno atrakcyjne tereny pod zabudowę mieszkaniową, jak i pod rozwój przedsiębiorczości. Na obszarze niniejszej jednostki samorządu terytorialnego wyznaczono interesujące tereny pod zabudowę mieszkaniową w ramach nowego osiedla mieszkaniowego „Berlinek” oraz utworzono Poniecką strefę inwestycyjną. Udostępnienie nowych obszarów pod zabudowę decyduje o kierunkach rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Poniec. Dodatkowo warto zaznaczyć, że rozwój mieszkalnictwa oraz usług i działalności gospodarczej na opisywanym terenie będzie zależał od wzrostu liczby ludności Gminy, który przy procesie migracji w przyroście mieszkańców wiąże się głównie z poprawą standardów zamieszkania, rozwojem gospodarczym Gminy, koniunkturą ekonomiczną, możliwościami finansowymi ludności oraz rozwojem infrastruktury technicznej.

7. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Poniec podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Poniec występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi mieszkalnictwa (tzw. **szanse i mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w południowej części województwa wielkopolskiego,
- występowanie bardzo dobrych gleb na terenie Gminy,

- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewniony dostęp do punktów przedszkolnych,
- zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej,
- realizowanie wielu działań kulturalnych i sportowych,
- bardzo dobrze rozbudowana baza kulturalna, sportowa i rekreacyjna,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową),
- realizacja wielu działań inwestycyjnych, które przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy.

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron Gminy Poniec została przedstawiona w tabeli 31.

Tabela 31. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• wzrastająca liczba ludności; • dodatni przyrost naturalny; • rosnąca liczba podmiotów gospodarczych; • duża ilość średnich i małych przedsiębiorców działających na terenie Gminy; • bardzo dobrze rozwinięte rolnictwo na terenie gminy; • bardzo dobre gleby na terenie gminy; • baza surowcowa dla przetwórstwa rolno – spożywczego; • dobre przygotowanie zawodowe rolników; • atrakcyjne ceny gruntów; • spadek bezrobocia w ostatnich latach; • tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców (niskie ceny działek, preferencje podatkowe); • tereny z preferencyjnymi warunkami dla budynków mieszkalnych - atrakcyjne ceny, uzbrojenie działek; • linia kolejowa przebiegająca przez teren gminy; • zwodociągowanie gminy w 100%, kanalizacja w mieście w 100%, na terenach wiejskich w mniejszym stopniu; • zadawalający stan dróg gminnych, • dobrze rozwinięta sieć chodników, ścieżek rowerowych i tras nordic walking - gmina ponadto w dalszym stopniu rozbudowuje infrastrukturę w tym zakresie; • bardzo dobry dostęp do infrastruktury oświatowej - na terenie Gminy funkcjonują 2 przedszkola: jedno nowe drugie całkowicie zmodernizowane. Wszystkie dzieci z terenu gminy mają	• ujemne saldo migracji; • brak obwodnicy Ponieca; • małe zainteresowanie przedsiębiorców lokalizacją działalności gospodarczej na terenie Gminy Poniec (brak dobrej jakości dróg ogranicza rozwój społeczny i gospodarczy); • stosunkowo niewielki rozwój innych dziedzin gospodarki, poza dobrze rozwijającym się rolnictwem; • zbyt mała liczba firm przetwórstwa rolnego; • słaby dostęp do komunikacji publicznej co stanowi problem szczególnie dla młodzieży dojeżdżającej do szkół (w szczególności do szkół średnich zlokalizowanych w Lesznie); • mała liczba połączeń kolejowych; • tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców słabo uzbrojone; • zbyt słabe dofinansowanie infrastruktury pełniącej funkcję kulturalną; • niedostatecznie wykorzystanie i rozpromowanie historii Ponieca; • wymagający poprawy stan dróg powiatowych; • małe zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii wśród właścicieli domków jednorodzinnych - na terenie Gminy niewiele jest instalacji solarnych i fotowoltaicznych; • niewystarczające wsparcie gospodarki ściekowej; • niewystarczająca długość chodników i ścieżek rowerowych na terenie Gminy; • słabo rozwinięta baza turystyczna; • brak całodobowej opieki nad osobami

Mocne strony	Słabe strony
zapewniony darmowy dostęp do opieki przedszkolnej (oba przedszkola są samorządowe). Na terenie Gminy zlokalizowano również trzy szkoły podstawowe i dwa gimnazja, które są na bieżąco remontowane; • bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo - rekreacyjna - nowo wybudowana hala sportowo-rekreacyjna, place zabaw w każdej miejscowości, 2 zewnętrzne siłownie, duża liczba prężnie działających stowarzyszeń na terenie Gminy, w tym bractwo kurkowe, kompleks rekreacyjny stawów gminnych, którym zarządza stowarzyszenie Perkoz, kluby sportowe działające na terenie Gminy Poniec, bardzo ładny stadion sportowy w Poniecu; • bardzo dobrze rozwinięta oferta kulturalna – główną imprezą są Dni Ponieca, które przyciągają corocznie kilka tysięcy widzów, a także organizowane w poszczególnych miejscowościach dożynki. Bardzo dobrze funkcjonuje Gminne Centrum Kultury - poszczególne sekcje prężnie działają i zrzeszają wielu zainteresowanych; • duża liczba zabytków architektonicznych; • wzrost zainteresowania OZE - na terenie Gminy powstała farma wiatrowa, a druga jest w realizacji; • budynki użyteczności publicznej są na bieżąco modernizowane i wszystkie są ogrzewane gazem; • rozbudowana sieć gazowa; • wszyscy mieszkańcy mają dostęp do internetu; • mieszkańcy są zaangażowani w życie Gminy - coraz bardziej popularne są centra integracji, koła gospodyń wiejskich, wykorzystywany jest fundusz sołecki zgodnie z preferencjami mieszkańców poszczególnych miejscowości - powstają place zabaw, doposażane są świetlice wiejskie; • aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna Gminy;	starszymi; • sieć wodociągowa, która w pewnej części jest zbudowana z rur cementowo-azbestowych.

Szanse	Zagrożenia
• atrakcyjne położenie geograficzne Gminy: – w centralnej części Polski, – w bliskiej odległości od Leszna, Gostynia i Rawicza, • wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy; • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej; • rozwój współpracy terytorialnej; międzysektorowej i międzyorganizacyjnej; • różnicowanie działalności rolniczej w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych; • zainteresowanie zdrowym stylem życia, w tym zmiana przyzwyczajeń żywieniowych (powstanie rynku zbytu dla produkowanej na terenie gminy zdrowej, naturalnej żywności); • nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii. • podejmowanie przez Gminę działań mających zapobiegać odpływowi mieszkańców - m.in. poprzez tworzenie atrakcyjnych terenów budownictwo mieszkaniowe oraz pod rozwój przedsiębiorczości; • możliwość postawienia biogazowni.	• zmienny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji w większości analizowanych lat; • prognozowany spadek liczby mieszkańców; • starzenie się społeczeństwa; • emigracja młodych i wykształconych osób; • rosnący odsetek mieszkańców gminy, którzy pozostają bez pracy; • zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej; • niski poziom patriotyzmu lokalnego i ogólnokrajowego (w wymiarze ekonomicznym); • globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję/sytuację przedsiębiorców /zakładów pracy; • niska opłacalność produkcji rolnej; • niewystarczająca ilość środków na remonty; modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania); • ryzyko powstania kopalni węgla brunatnego na terenie sąsiedniej gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną każdej gminy w Polsce (szczegółowy wykaz czynników został przedstawiony w rozdziale III.5. niniejszej *Strategii*). Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Poniec, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego,

a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Gminy Poniec i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 32. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszkaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
- dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki), - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny), - walory przyrodnicze danego obszaru, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy.	- lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy, - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej.	- walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, obszary chronione i formy ochrony przyrody). - obiekty kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - specjalistyczne obszary umożliwiające uprawianie hobby, np. wędkarstwa, myślistwa, jeździectwa, kajakarstwa oraz wypożyczalnie sprzętu umożliwiające uprawianie tego hobby, - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód), - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji - promocja gminy w zakresie turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Poniec w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- a) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:
- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całej Gminy,
  - pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
  - zwiększenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców,

- dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne jak, dostosowania oferty szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Gminy),
- stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, spędzania czasu wolnego, jak i opiekuńczej),
- kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej,
- kontynuacji modernizacji dróg;

b) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:

- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Gminy Poniec,
- przygotowania kompleksowej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
- promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Poniec;

c) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:

- podniesienia standardów istniejącej bazy noclegowej i jej rozbudowy (pensjonaty, motele, hotele),
- rozbudowy urządzeń turystycznych,
- rozwoju agroturystyki i zabudowy lotniskowej,
- likwidowania pustych i opuszczonych nieruchomości, które psują wizerunek Gminy.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Poniec może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Poniec na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Poniec mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększania atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 3 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015-2025

1. Misja Gminy Poniec

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Poniec**:

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY PONIEC

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Poniec należą:

- **Odpowiedzialność** - Dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.
- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Inicjatywa i konsekwencja** - Wykazujemy się inicjatywą w działaniu, odpowiedzialnością i konsekwencją w dążeniu do celu.
- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

3. Wizja rozwoju Gminy Poniec

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Poniec**:

KOMPLEKSOWY I HARMONIJNY ROZWÓJ GMINY PONIEC POPRZECZ WYKORZYSTANIE JEJ POTENCJAŁU I ZASOBÓW, PODSTAWĄ POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

Strategia Rozwoju Gminy Poniec powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki oraz rekreacji. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Poniec są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Poniec,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Poniec,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Poniec,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Poniec,
- 5) turyści,

- 6) osoby szukające odpowiedniej bazy sportowo - rekreacyjnej do wypoczynku lub treningów.

Władze Gminy Poniec zmierzają do uzyskania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Poniec.

5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

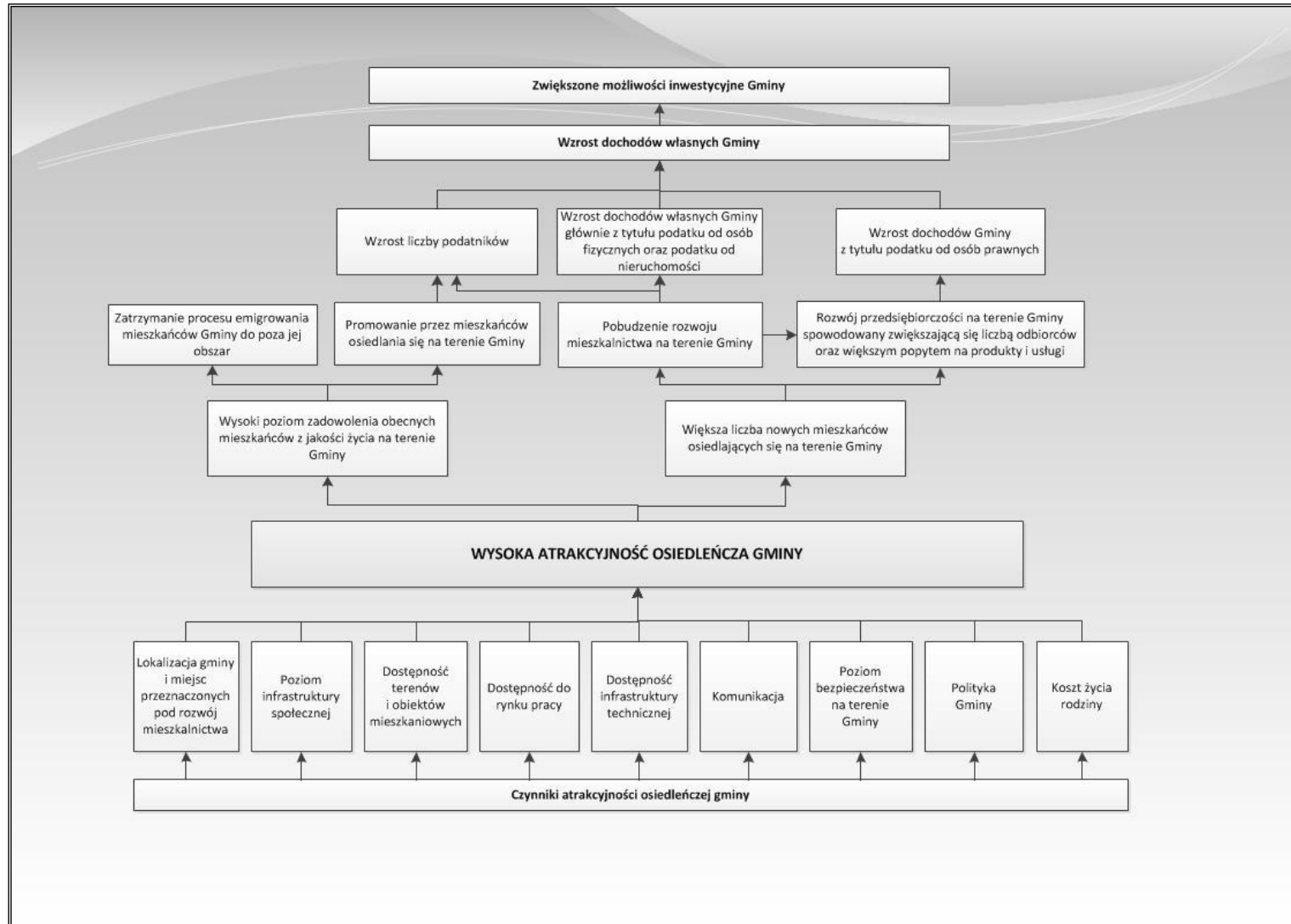
- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy,
- w przypadku turystów – na atrakcyjność turystyczną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej Gminy Poniec przedstawiają tabele 33, 34 i 35.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Poniec może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Efekty jakie Gmina uzyska w wyniku osiągnięcia wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno - rekreacyjnej, przedstawione zostały za pomocą drzewa celów opracowanego dla każdego z tych obszarów (rysunek 6,7,8).

Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

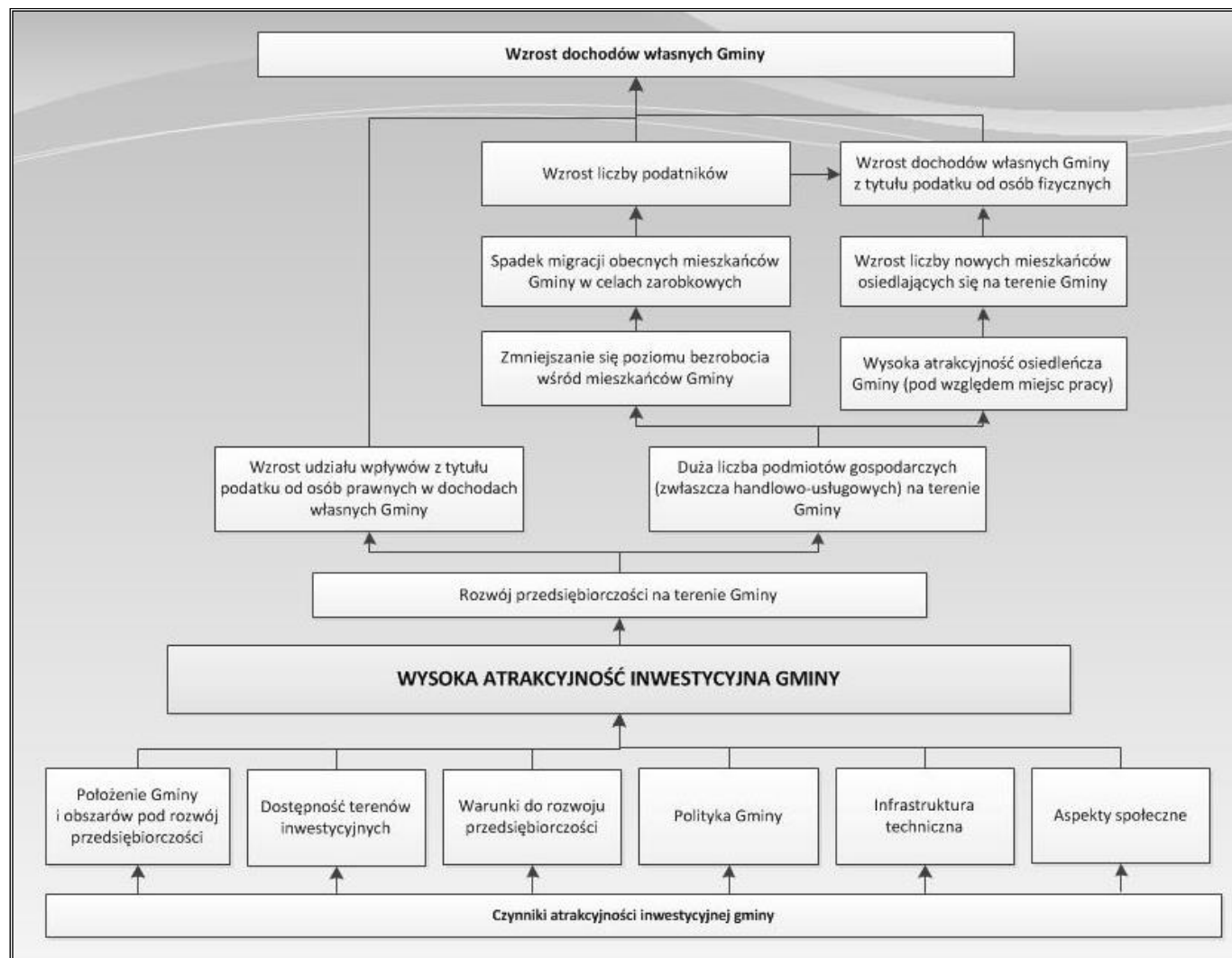
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
- rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów)	a) oferta spędzania czasu wolnego: - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich)	- dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami)	- miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
- wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych	- rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego	- poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego	- promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi	- wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

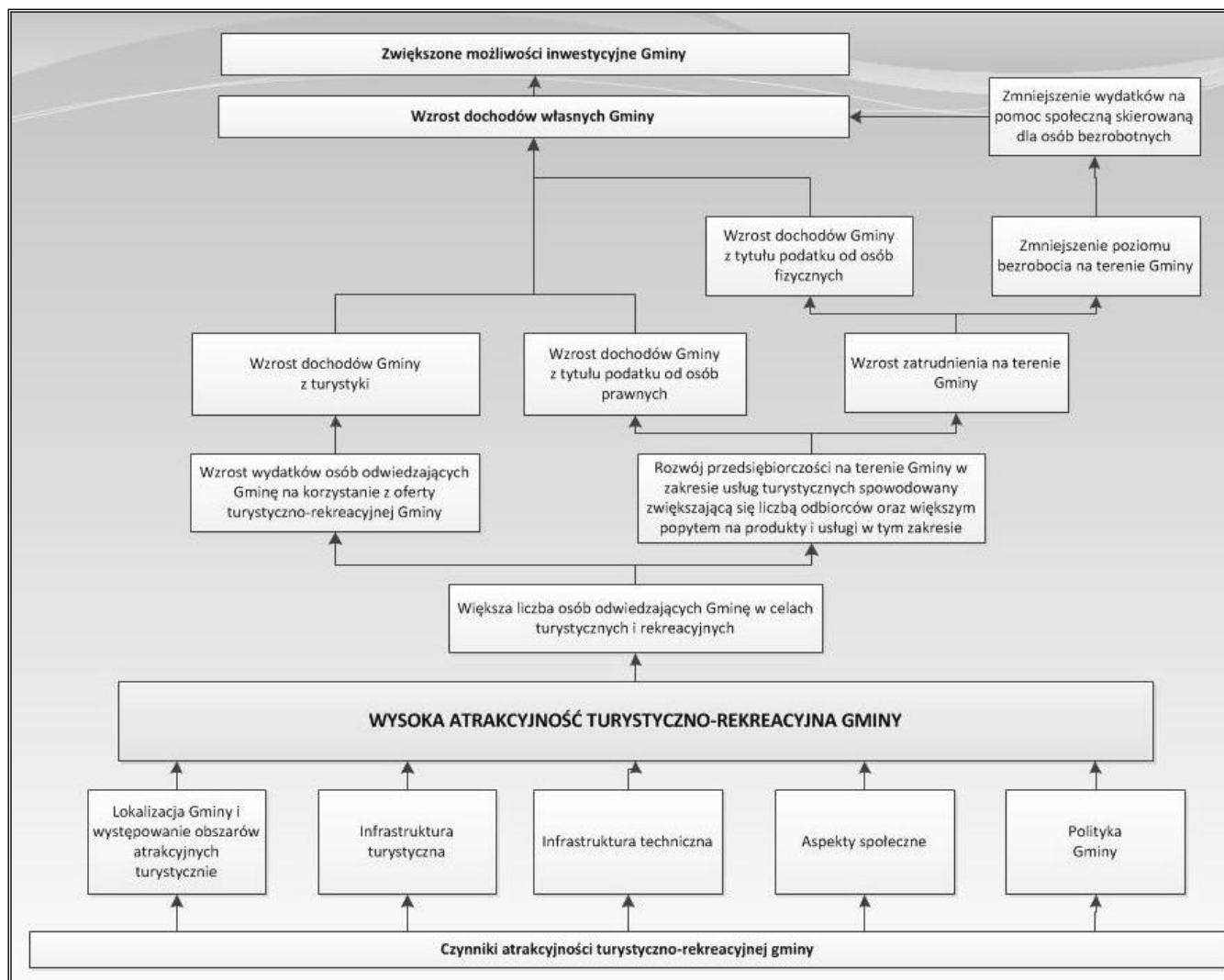
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy	- wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	- dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy	- pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media	- kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów atrakcyjnych turystycznie	Infrastruktura turystyczna	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne	Polityka Gminy
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy (w tym obszary chronione, krajobraz, wody powierzchniowe)	- dostępność chodników i ścieżek rowerowych, - dostępność tras i szlaków turystycznych, - dostęp do miejsc sprzyjających uprawianiu hobby, - miejsca do odpoczynku na świeżym powietrzu (np. place zabaw, ławeczki w lesie), - baza gastronomiczna i noclegowa, - liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami miejskimi), - dostępność parkingów, - oświetlenie drogowe,	- oferta kulturalna, - dostępność zabytków i innych obiektów cennych historycznie i kulturowo, - częstotliwość i rodzaj organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych,	- informacja turystyczna o najważniejszych atrakcjach w Gminie, - informacje na stronie internetowej Gminy, - przewodnik turystyczny Gminy, - promocja Gminy

Źródło: Opracowanie własne

6. Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie Poniec na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 4 cele strategiczne charakteryzujące każdy z trzech obszarów:

- 1) rozwój mieszkalnictwa,
- 2) rozwój gospodarczy,
- 3) ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowo – turystyczno - rekreacyjnego.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój rekreacji oraz turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystyczno-rekreacyjnej. Z kolei cele dotyczące rozwoju Gminy ułatwią realizację pozostałych celów strategicznych.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 36. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025

WIZJA ROZWOJU GMINY PONIEC: KOMPLEKSOWY I HARMONIJNY ROZWÓJ GMINY PONIEC POPRZEC WYKORZYSTANIE JEJ POTENCJAŁU I ZASOBÓW, PODSTAWĄ POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.	
Cele strategiczne i operacyjne	
Cel strategiczny 1: ATRAKCYJNA INFRASTRUKTURA	
1.	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.
2.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej.
3.	Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej.
4.	Rozwój budownictwa mieszkaniowego.
Cel strategiczny 2: ZWIĘKSZONY POZIOM ZASPOKOJENIA POTRZEB SPOŁECZNYCH	
1.	Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych.
2.	Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
3.	Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej.
Cel strategiczny 3: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO ORAZ WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO, WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH W CELU ROZWOJU POTENCJAŁU GMINY	
1.	Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.
2.	Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej.
3.	Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy.
4.	Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości.
Cel strategiczny 4: ROZWINIĘTA GOSPODARKA LOKALNA	
1.	Wspieranie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej.
2.	Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.
3.	Promocja obszarów aktywności gospodarczej na terenie Gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe.
4.	Aktywizacja osób bezrobotnych.

CEL STRATEGICZNY ATRAKCYJNA INFRASTRUKTURA

Cel operacyjny 1. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.

Infrastruktura wodociągowa na terenie Gminy Poniec jest bardzo dobrze rozwinięta. Wszystkie miejscowości są wyposażone w sieć wodociągową. Należy jednak zaznaczyć, że niektóre elementy sieci wymagają modernizacji, natomiast wzrost liczby mieszkańców oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego i przedsiębiorczości determinują jej dalszą rozbudowę. Niekorzystny dla rozwoju Gminy Poniec jest natomiast niedostateczny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej i dostępność do oczyszczalni ścieków. Wszyscy mieszkańcy miasta mają dostęp do kanalizacji, znacznie gorzej prezentuje się sytuacja na terenach wiejskich. Na koniec 2014 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było tylko około 30% mieszkańców terenów wiejskich Gminy. Pomimo dostrzegalnej poprawy wyposażenie Gminy Poniec w infrastrukturę gospodarki ściekowej, jest ona nadal niewystarczająca.

Zgodnie z powyższym, konieczna jest budowa i modernizacja systemu wodno – kanalizacyjnego. Gmina Poniec w ramach niniejszego celu operacyjnego zaplanowała modernizację stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej (przede wszystkim konieczna jest wymiana rur cementowo – azbestowych). Dzięki realizacji tego zadania, wszyscy mieszkańcy Gminy będą mieli dostęp do sieci wodociągowej, a ponadto poprawie ulegnie jakość wody. Zasadniczą kwestią jest również rozbudowa systemów kanalizacyjnych w Gminie, przede wszystkim na terenach o zwartej zabudowie. Dla terenów charakteryzujących się zabudową rozproszoną, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona, rozwiązaniem jest budowa indywidualnych oczyszczalni przydomowych.

Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego *Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej* wpłyną nie tylko na poprawę jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność mieszkaniową Gminy Poniec, ale także na stan środowiska.

Cel operacyjny 2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej.

Na sieć drogową na terenie Gminy Poniec składają się drogi gminne oraz powiatowe. Infrastruktura drogowa, pomimo iż uległa ona w ostatnich latach znacznej poprawie, nadal wymaga dalszej modernizacji. Koniecznym jest również dążenie do budowy nowej infrastruktury drogowej w miejscach o potencjale mieszkaniowym i inwestycyjnym.

Na atrakcyjność mieszkaniową Gminy, duży wpływ ma również rozbudowa infrastruktury okołodrogowej. W celu zwiększenia bezpieczeństwa pieszych zaplanowano rozbudowę chodników. Dla atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej Gminy

Poniec duże znaczenie ma także budowa ścieżek rowerowych. W ramach niniejszego celu operacyjnego, uzupełnione i zmodernizowane zostanie także oświetlenie uliczne.

Dzięki realizacji działań wpisujących się w cel operacyjny 2 *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej*, wzrośnie poczucie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg. Gmina Poniec zyska na atrakcyjności zarówno mieszkaniowej, turystycznej, jak i sportowo – rekreacyjnej.

Cel operacyjny 3 Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej.

Infrastruktura oświatowa na terenie Gminy Poniec jest dobrze rozwinięta. Na jej terenie funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazjum. Brak jest natomiast żłobka. Na teren Gminy, wciąż napływają nowi mieszkańcy, którzy osiedlają się tu i zakładają rodziny. Dlatego istotną do rozważenia kwestią staje się budowa żłobka.

Aby zapewnić prawidłowy rozwój i bezpieczeństwo uczniów, budynki oświatowe i opiekuńcze muszą być w bardzo dobrym stanie, a także powinny być odpowiednio wyposażone. Nie bez znaczenia jest także sprzęt oddany do dyspozycji uczniów i nauczycieli. W związku powyższym, w ramach omawianego celu operacyjnego, zakład się przebudowę i remonty placówek oświatowych na terenie Gminy, a także wyposażenie ich w niezbędny sprzęt.

Dzięki realizacji zadań wpisujących się w cel operacyjny 3 *Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej*, zwiększy się przede wszystkim atrakcyjność mieszkaniowa Gminy.

Cel operacyjny 4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Na terenie Gminy Poniec wyznaczono tereny pod budownictwo mieszkaniowe, jednak aby przyciągnąć na swój teren nowych mieszkańców, w przyszłości planuje się stworzenie nowych terenów inwestycyjnych dla budownictwa mieszkaniowego.

W Gminie Poniec, tak jak w każdej gminie, mieszkają osoby, które ze względu na trudną sytuację finansową nie są w stanie utrzymać domu lub wynająć mieszkania. Należy zaznaczyć, że zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Dlatego ważne jest, by na terenie Gminy powstały mieszkania socjalne oddane do dyspozycji osobom najbardziej potrzebującym.

CEL STRATEGICZNY ZWIĘKSZONY POZIOM ZASPOKOJENIA POTRZEB SPOŁECZNYCH

Cel operacyjny 1. Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych.

Dla podnoszenia atrakcyjności mieszkaniowej, kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej Gminy, istotna jest odpowiednia oferta, dostosowana do potrzeb różnych grup odbiorców, która zaktywizuje i zintegruje mieszkańców w różnym wieku. Każda grupa wiekowa ma inne potrzeby. Grupy te często nie potrafią ze sobą nawiązać kontaktu. W związku z tym, samorząd lokalny stoi przed trudnym zadaniem, jakim jest integracja mieszkańców oraz dostosowanie oferty gminy do potrzeb różnych grup odbiorców.

Na terenie Gminy Poniec nie brakuje miejsc rekreacyjnych i sportowych, jednak mieszkańcy Gminy nadal zgłaszają konieczność rozbudowy przedmiotowej infrastruktury.

Prócz rozwoju infrastruktury kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej, istotne znaczenie ma poszerzanie oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych. W związku z powyższym, Gmina Poniec chce poszerzyć swą ofertę kulturalną, rozrywkową i sportową co znalazło odzwierciedlenie w wyżej sformułowanym celu operacyjnym. Działaniami objęci zostaną wszyscy mieszkańcy gminy: dzieci, młodzież, dorośli i osoby starsze. Cel realizowany będzie poprzez organizację zajęć dodatkowych, warsztatów, szkoleń, kursów, spotkań tematycznych, wyjazdów studyjnych, krajoznawczych i integracyjnych, zgodnie z potrzebami uczestników. Ważnym elementem będzie także organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców (np. Dni Ziemi Ponieckiej, Dożynki Gminne), w przygotowanie którego włączone zostaną różne grupy społeczne.

Cel operacyjny 2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Dzieci i młodzież to przyszłość Gminy Poniec. Ponadto rozwijanie zainteresowań wpływa na budowanie więzi społecznych. Należy zatem rozwijać zainteresowania dzieci i młodzieży poprzez odpowiednie zagospodarowanie ich czasu wolnego.

Należy zatem przygotować ciekawą ofertę zajęć pozalekcyjnych. Ważne jest uwzględnienie potrzeb, zainteresowań, uzdolnień młodych ludzi. Obejmować ona powinna m.in. zajęcia artystyczne, językowe, komputerowe, a także sportowe. Stworzone zostaną dogodne warunki materialne i dydaktyczne. Realizacja zadania możliwa będzie dzięki współpracy szkół, bibliotek, świetlic wiejskich i organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny 3. Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej.

Koniecznym warunkiem integracji społecznej i pobudzenia aktywności mieszkańców jest wzmacnianie tożsamości lokalnej. Zadanie będzie realizowane poprzez wspieranie gminnych i pozarządowych organizacji kultury w budowaniu lokalnych więzi i wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej oraz popularyzację ich działalności. Do szerszego działania i promocji tych organizacji może zostać wykorzystana strona internetowa Gminy Poniec, jak również organizowane imprezy gminne.

W ramach niniejszego celu operacyjnego realizowane będą także działania mające na celu integrację międzypokoleniową oraz integrację mieszkańców różnych miejscowości. Organizowane będą m.in. konkursy, spotkania, warsztaty oraz przeglądy, które przyczynią się do aktywizacji różnych grupy wiekowych mieszkańców.

**CEL STRATEGICZNY POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO ORAZ
WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO, WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH
I KULTUROWYCH W CELU ROZWOJU POTENCJAŁU GMINY**

Cel operacyjny 1. Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.

Od poziomu wiedzy społeczeństwa uzależniona jest właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego. Dlatego tak ważna jest edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.

W ostatnich latach obserwuje się rosnące zainteresowanie niektórych grup zdobywaniem wiedzy na temat otaczającego ich środowiska, a także możliwości uczestniczenia w działaniach na rzecz jego ochrony. Zachowania obserwowane w społeczeństwie wskazują jednak, że poziom akceptacji dla działań z zakresu ochrony środowiska maleje, a zachowania prokonsumpcyjne dominują nad proekologicznymi. Dlatego rola edukacji ekologicznej i wprowadzanie jej nowych form są nadal bardzo istotne.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Gminy Poniec prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Ponadto prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów oraz akcje sprzątanie świata, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców.

Z kolei najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej wśród dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, możliwościach prawnych uczestniczenia w podejmowaniu decyzji, mających wpływ na obecny i przyszły stan.

Proponowane działania w ramach edukacji dla mieszkańców Gminy Poniec obejmować będą także:

- organizację szkoleń, wykładów i seminariów dla zainteresowanych osób;
- opracowanie i wdrożenie programów doradczych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami, w tym także możliwości wdrażania technik odzysku odpadów;
- współpracę z klubami ekologicznymi oraz ośrodkami doradczymi;
- działania promocyjne;
- doradztwo indywidualne.

Cel operacyjny 2. Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej.

Gmina Poniec jest w trakcie opracowywania *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poniec*. Dokument ten, obok Strategii Rozwoju Gminy, jest drugim zasadniczym dokumentem strategicznym, który będzie obowiązywał na terenie Gminy Poniec. Dlatego tak ważne jest, aby oba dokumenty były ze sobą zgodne.

W ramach celu operacyjnego 2, założono realizację założeń gospodarki niskoemisyjnej, które szczegółowo zostały przedstawione w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poniec*. Wśród nich należy wyróżnić m.in.:

- termomodernizację budynków wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- wymianę sprzętu biurowego, urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia na bardziej efektywne energetycznie;
- budowę nowych i modernizację istniejących budynków publicznych z uwzględnieniem koncepcji energooszczędności wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- kompleksowe zarządzanie energią w budynkach publicznych zarządzanych przez Urząd Miejski;
- modernizację oświetlenia ulicznego - wymiana na bardziej efektywne energetycznie, zastosowanie automatyki sterowania oświetleniem;
- wymianę pojazdów na pojazdy o mniejszej emisji CO₂;
- budowę ścieżek rowerowych oraz niezbędnej infrastruktury;
- budowę i modernizację dróg wraz z niezbędną infrastrukturą okołodrogową.

Cel operacyjny 3. Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy.

Na terenie Gminy Poniec nie występuje wiele form ochrony przyrody, jednak na przedmiotowym obszarze zlokalizowano pomniki przyrody. Ponadto należy wskazać, że struktura jakościowa gruntów ornych Gminy Poniec jest dobra (około 68% gruntów ornych zalicza się do IIIa - IVa klasy bonitacji). Warto również podkreślić, że podróżując po terenie Gminy Poniec oprócz malowniczych widoków można napotkać obiekty zabytkowe i historyczne.

Dlatego też w ramach celu operacyjnego 3. *Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy* założono m.in.:

- ochronę przyrody i krajobrazu,
- ochronę i zrównoważony rozwój lasów,
- utrzymanie i rozwój terenów zieleni,
- ochronę gleb,

- ochronę dziedzictwa historycznego Gminy.

Cel operacyjny 4. Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości.

Przemiany społeczno-gospodarcze wywołane transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej ujawniły szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach zarówno miejskich, jak i wiejskich. W efekcie tych zmian, w wielu miejscach na terenie Gminy Poniec, doszło do degradacji w zakresie zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego zarówno infrastruktury, jak i zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej oraz erozji stosunków społecznych i powstania licznych problemów gospodarczych.

W nawiązaniu do takiego stanu, w ramach celu operacyjnego 4., zaplanowano rewitalizację przestrzeni gminnej i odnowę centrów miejscowości. Działania Gminy Poniec w tym zakresie będą dążyły przede wszystkim do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, a następnie jego wdrażania.

CEL STRATEGICZNY ROZWIĘTA GOSPODARKA LOKALNA

Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej.

Gmina Poniec charakteryzuje się dobrą jakością gleb, dlatego rolnictwo na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego odgrywa zasadniczą rolę.

Ważne jest zatem stworzenie warunków do rozwoju specjalizacji produkcji rolnej, co jest możliwe m.in. dzięki podtrzymywaniu współpracy między rolnikami i producentami. Samorząd może wspierać podejmowanie wspólnych inicjatyw pomiędzy nimi poprzez szkolenia i doradztwo. Ważne jest także wspieranie rolnictwa ekologicznego na terenie gminy. Może się to odbywać poprzez organizowanie spotkań z producentami żywności ekologicznej, wsparcie doradcze i szkoleniowe. Rolnicy mogą również uzyskać w Urzędzie Miejskim pomoc w aplikowaniu o środki zewnętrzne na prowadzenie gospodarstwa ekologicznego.

Należy podkreślić, że wyżej wskazane działania doradcze i szkoleniowe, a także rozwój rolnictwa ekologicznego może przyczynić się do tworzenia charakterystycznych, atrakcyjnych lokalnych produktów oraz do promocji samej Gminy.

Cel operacyjny 2. Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.

Na terenie Gminy Poniec, pomimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w latach 2008-2014 oraz wyznaczenia atrakcyjnych terenów pod rozwój przedsiębiorczości, funkcjonuje relatywnie niewielka liczba przedsiębiorców. Dlatego w ramach celu operacyjnego 2, przewidziano promocję postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.

W ramach niniejszego celu planuje się m.in.:

- oferowanie doradztwa organizacyjnego, ekonomicznego i prawnego;
- organizowanie szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i zarządzania własną firmą;
- aktywne wspieranie kontaktów inwestorów z przedsiębiorcami w tym z branż innowacyjnych;
- tworzenie warunków do rozwoju innowacji w biznesie, wpieranie pomysłów innowacyjnych;
- organizowanie działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży i propagujących postawy przedsiębiorcze;

- organizowanie i prowadzenie wymiany doświadczeń, promocji, praktyk zawodowych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości;
- organizacja konkursów z nagrodami na innowacyjne rozwiązania.

Cel operacyjny 3. Promocja obszarów aktywności gospodarczej na terenie gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie Gminy Poniec wyznaczono atrakcyjne tereny mieszkaniowe oraz pod rozwój przedsiębiorczości. Pomimo tych atrakcyjnych obszarów, w ostatnich latach odnotowano ujemne saldo migracji (co wskazuje na to, że więcej osób wyprowadza się z terenu Gminy Poniec niż osiedla się na jej obszarze). W przypadku przedsiębiorców w latach 2009-2014 odnotowano wzrost ich liczby, jednak jest ona relatywnie niewielka.

Dlatego też w ramach celu operacyjnego 3 przewidziano promocję obszarów aktywności gospodarczej na terenie gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe, które będzie obejmować m.in. zamieszczanie informacji na stronie internetowej Gminy Poniec oraz informacje w lokalnych mediach.

Cel operacyjny 4. Aktywizacja osób bezrobotnych.

Zjawiskiem niekorzystnym występującym na terenie Gminy jest bezrobocie. Należy jednak wskazać, że w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych. W analizowanym okresie liczba osób bezrobotnych spadła o 14,9% (w tym liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 20,9%, a bezrobotnych kobiet spadła o 9,2%). W 2014 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci kształtował się na poziomie 6,1.

Pomimo stosunkowo niewielkiego udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, konieczne jest podejmowanie działań aktywizujących te osoby, aby w jak największym stopniu zniwelować to negatywne zjawisko. Narzędzia bezpośrednie do walki z bezrobociem są w posiadaniu ustawodawcy, na szczeblu krajowym, ale również Powiatowego Urzędu Pracy, niemniej jednak Gmina może wesprzeć podejmowanie działań w kierunku zapobiegania oraz zmniejszania jego skutków.

Aktywizacja osób bezrobotnych na terenie Gminy Poniec zostanie zrealizowane poprzez m.in. podniesienie poziomu ich wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, wdrożenie systemu doradztwa zawodowego, zorganizowanie możliwości staży dla młodzieży. Koniecznym jest również wprowadzenie działań mających na celu wsparcie aktywności zawodowej poprzez pomoc w sferze psychologicznej, prawnej, w kierunku wyboru zawodów na podstawie

indywidualnych predyspozycji, tworzenie programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej, system szkoleń zawodowych.

7. Monitorowanie i wdrażanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celem jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Poniec, dla każdego celu strategicznego opracowano kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów strategicznych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2015 roku (rok zero) a także 31.12.2025 rok (stan docelowy).

Tabela 37. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Poniec

Cel strategiczny Atrakcyjna infrastruktura
Cel operacyjny 1. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej.
Długość czynnej sieci wodociągowej.
Ludność korzystające z sieci kanalizacyjnej.
Ludność korzystające z sieci wodociągowej.
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków.
Liczba oczyszczalni ścieków.
Cel operacyjny 2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej.
Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej.
Długość dróg gminnych o nawierzchni gruntowej.
Długość chodników na terenie Gminy.
Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy.
Liczba zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego.
Liczba oprav oświetlenia ulicznego.
Cel operacyjny 3. Dalsze podniesienie jakości i poszerzenie oferty edukacyjnej.
Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
Liczba osób, które biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych.
Cel operacyjny 4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe
Powierzchnia mieszkań na terenie Gminy.
Cel strategiczny Zwiększony poziom zaspakajania potrzeb społecznych
Cel operacyjny 1. Rozwój oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych.
Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy.
Liczba imprez ogólnodostępnych zorganizowanych na terenie Gminy.
Liczba uczestników imprez ogólnodostępnych zorganizowanych na terenie Gminy
Liczba obiektów przeznaczonych na cele kulturalne na terenie Gminy.
Cel operacyjny 2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
Liczba osób, które biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych.
Cel operacyjny 3. Pobudzenie aktywności i wspieranie integracji społecznej.
Liczba organizacji kultury działających na terenie Gminy.

Liczba zorganizowanych konkursów, spotkań, warsztatów oraz przeglądów.
Cel strategiczny Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, walorów krajobrazowych i kulturowych w celu rozwoju potencjału Gminy
Cel operacyjny 1. Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy.
Liczba szkoleń, wykładów i seminariów z zakresu ochrony środowiska.
Liczba akcji i działań promocyjnych z zakresu ochrony środowiska
Cel operacyjny 2. Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej.
Procent wzrostu/spadku emisji CO2 na terenie Gminy.
Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii finalnej.
Procent wzrostu efektywności energetycznej na terenie Gminy.
Cel operacyjny 3. Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych Gminy.
Powierzchnia terenów zieleni na terenie Gminy.
Liczba zmodernizowanych obiektów zabytkowych i historycznych na terenie Gminy.
Cel operacyjny 4. Rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów miejscowości.
Powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji.
Liczba osób zamieszkujących tereny zrewitalizowane.
Cel strategiczny Rozwinięta gospodarka lokalna
Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej.
Liczba zorganizowanych szkoleń i doradztwa dla rolników.
Liczba gospodarstw ekologicznych działających na terenie Gminy.
Liczba grup producenckich działających na terenie Gminy.
Cel operacyjny 2. Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół.
Liczba godzin udzielonego doradztwa organizacyjnego, ekonomicznego i prawnego.
Liczba szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i zarządzania własną firmą
Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy.
Cel operacyjny 3. Promocja obszarów aktywności gospodarczej na terenie gminy oraz terenów przeznaczony pod budownictwo mieszkaniowe.
Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy.
Powierzchnia mieszkań na terenie Gminy.
Cel operacyjny 4. Aktywizacja osób bezrobotnych.
Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy.
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Za wdrożenie niniejszej Strategii jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Poniecu,
- mieszkańcy Gminy (w tym Radni i Sołtysi),
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy,
- przedsiębiorcy działający na terenie Gminy,
- partnerzy Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

IV. Spis tabel

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Poniec.....	7
Tabela 2. Prognoza liczby ludności Gminy Poniec w latach 2015 - 2025.....	9
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Poniec w 2014 roku.....	11
Tabela 4. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.)	12
Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Poniec.....	13
Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Poniec	14
Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Poniec w 2010 roku.....	14
Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Poniec w 2010 roku.....	15
Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Poniec w latach 2009 – 2014	16
Tabela 10. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Poniec	23
Tabela 11. Przedszkola na terenie Gminy Poniec	25
Tabela 12. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.) ...	26
Tabela 13. Wynik ogólny testów 6 – klasistów z terenu Gminy Poniec w latach 2013 i 2014 ..	26
Tabela 14. Charakterystyka gimnazjum zlokalizowanego na terenie Gminy Poniec (stan na 31.12.2014 r.).....	27
Tabela 15. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Poniec w latach 2013 i 2014.....	27
Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie Gminy Poniec.....	33
Tabela 17. Statystyki wypadków i przestępstw na terenie Gminy Poniec w latach 2012-2014	34
Tabela 18. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Poniec w latach 2008 – 2014	34
Tabela 19. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Poniec w latach 2008 - 2014	35
Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poniec	41
Tabela 21. Wykaz lokali mieszkalnych położonych w budynkach stanowiących w całości własność Gminy	43
Tabela 22. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Poniec w latach 2009-2014	44
Tabela 23. Dochody Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	45
Tabela 24. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Poniec [zł].....	46
Tabela 25. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2009-2014 [zł].....	46
Tabela 26. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	47
Tabela 27. Dotacje w budżecie Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	48
Tabela 28. Wydatki Gminy Poniec w latach 2009-2014	49
Tabela 29. Struktura wydatków Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	49
Tabela 30. Wyniki budżetu Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	53
Tabela 31. Analiza SWOT	58
Tabela 32. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej	61
Tabela 33. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy	67
Tabela 34. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	70

Tabela 35. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	72
Tabela 36. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Poniec na lata 2015 – 2025	74
Tabela 37. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Poniec	85

V. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Poniec w powiecie gostyńskim i na tle województwa wielkopolskiego	5
Rysunek 2. Mapa Gminy Poniec	6
Rysunek 3. Sieć dróg na terenie Gminy Poniec.....	39
Rysunek 4. Obszar działania Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego - mapa pogładowa.....	40
Rysunek 5. Tereny pod zabudowę mieszkaniową na terenie Gminy Poniec.....	42
Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy.....	66
Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	69
Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	71

VI. Spis wykresów

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Poniec w latach 2009-2014	10
Wykres 2. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Poniec w 2014 r. wg sekcji PKD 2007	17
Wykres 3. Bezrobocie na terenie Gminy Poniec	23
Wykres 4. Wybrane wydatki Gminy Poniec w latach 2009-2014 [zł]	51